

Handläggare
Magnus Boström
Telefon: 08-508 319 00Till
Kulturnämnden

Tertialrapport Tertial 2 2015 för Kulturförvaltningen

Förslag till beslut

Kulturförvaltningens förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar följande

1. att godkänna tertialrapport 2 för 2015 och överlämna rapporten med bilagor till kommunstyrelsen för beslut
2. att hos kommunstyrelsen begära budgetjustering om 2,0 mnkr för Evenemangsplats Kungsträdgården
3. att hos kommunstyrelsen begära budgetjustering om 2,3 mnkr för tillgänglighetsinvesteringar

Inga Lundén	Magnus Boström
Tf Kulturdirektör	Administrativ chef

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts av administrativa staben i samarbete med verksamhetsavdelningarna. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 14 september 2015.

Kulturförvaltningen

08-508 319 00

kultur@stockholm.se

stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	9
1. Ett Stockholm som håller samman	9
1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor	9
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	16
2. Ett klimatsmart Stockholm	16
2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil	17
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	18
3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm	19
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	20
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	21
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	23
4.1 Stockholm är fritt från diskriminering	23
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	23
4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen	25
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	26
4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande	27
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	29
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	46
Uppföljning av ekonomi	46
Uppföljning av driftbudget	46
Resultatenheter	47
Investeringar	47
Betydande projekt som inte är investeringar	49
Omslutningsförändringar	49
Budgetjusteringar	49
Analys av balansräkning	50
Synpunkter och klagomål	50

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga KunKuf 001a ub055

Bilaga 2: Bilaga 01b KunKuf

Bilaga 3: Bilaga 02 bokslutsrapport UH018

Sammanfattande analys

Kulturförvaltningen prognos i tertialrapport 2 visar att förvaltningen vid årets slut i allt väsentligt kommer att ha uppfyllt målen och uppdragen i VP2015 och att budgeten kommer att vara i balans.

Verksamheternas måluppfyllelse

Stockholms stadsbibliotek

Stockholms stadsbibliotek består av Stadsbiblioteket på Sveavägen, barnbokbussen, 40 stadsdelsbibliotek, det alltid tillgängliga digitala biblioteket samt kontinuerligt utökad verksamhet utanför bibliotekens egna rum och webbplatser. Detta i form av bland annat deltagande i festivaler, arrangemang hos samarbetspartners samt verksamhet i olika sociala medier. Stockholms stadsbibliotek jobbar även nära Kulturhuset Stadsteaterns olika bibliotek samt driver bemannade bibliotek inom kriminalvården, på sjukhus och andra vårdinstitutioner. Även Internationella biblioteket och Regionbibliotek Stockholm drivs av Stockholms stadsbibliotek. Tillsammans med samarbetspartners och stockholmarna bildas Stockholms stadsbibliotek, stockholmarnas partner i vardagen för läsande, lärande och reflektion.

"Stockholmarna läser, lär och reflekterar i en sammanhållen stad". Detta nämndmål utgår från den biblioteksplan 2012 som antogs av kommunfullmäktige 2012 och som ska förnyas 2016. Det igångsatta arbetet med ny biblioteksplan 2016-2020 bygger på fyra principer; brett internt deltagande, röster från olika samhällsaktörer, bred och djup omvärldsanalys samt samarbete med utbildningsförvaltning och Kulturhuset Stadsteatern.

Den kundenkät som utförts via en webbpanel visar att 64 procent inom Stockholms län besökt ett bibliotek de senaste 12 månaderna. Under hösten kommer en fortsatt kundundersökning att genomföras lokalt på varje bibliotek. Med utgångspunkt i den områdeskartläggning som nu utförs på samtliga bibliotek kommer en analys under hösten ge Stockholms stadsbibliotek en bra bild över behovet av insatser över staden. Områdeskartläggning innebär att befolknings- och åldersprofiler tas fram så att de olika bibliotekens karaktär kan tydliggöras för att ge medborgare runt om i Stockholm ett utrymme att känna igen sig i och verka i.

Ytterstaden samt barn och ungdomar är fokus för de satsningar som görs. Att Stockholms stadsbibliotek når upp till förväntat resultat visas inte minst av det gensvar Kista bibliotek fått som med sina ökade öppettider har fördubblat antalet besök. Kista bibliotek har utsetts till vinnare i den internationella tävlingen Systematic Public Library of the Year Award 2015. Samarbeten med förskolor och skolor med läsinspirerande arbete samt satsningar för de allra yngsta barnen med att stimulera språkutveckling utförs av medarbetare inom hela Stockholms stadsbibliotek. Bokbussen används nu i högre grad för att nå fler barn runt om i Stockholm. Under sommarperioden har bussen varit i parker, på stränder, torg och festivaler runt om i staden och under 2015 gjorde bussen dubbelt så många stopp jämfört med förra året.

Det digitala biblioteket ska fortsätta utvecklas och likt övrig biblioteksverksamhet arbeta för att bli angeläget för fler. Genom "Mötaprocessen" med sitt fokus på att biblioteken ska vara samlingspunkter och mötesplatser verkar Stockholms stadsbibliotek för ett demokratiskt hållbart Stockholm. I strävan att erbjuda stockholmarna öppna bibliotek har i år ytterligare ett meröppet bibliotek inrättats. I samband med renovering fick Telefonplans bibliotek meröppet från och med mars i år och tillsammans med Kista biblioteks generösa öppethållande har

dessa bidragit till ett kraftigt ökat öppethållande för Stockholms stadsbibliotek. Det digitala bibliotekets betydelse ökar kontinuerligt och prognosen för 2015 är 5 miljoner besökare. Stockholms stadsbibliotek genomför på samtliga bibliotek programverksamhet i stor utsträckning där ett av syftena är att stockholmare, för att förstå sin samtid, ska få ta del av samt uttrycka egna åsikter. Ett exempel på detta är ”Litteratur X” som lyfter frågor kring rasism och rasistiska stereotyper i litteraturen.

Stadsmuseet, Medeltidsmuseet och Stockholmia

Medeltidsmuseet är under Stadsmuseets renovering avdelningens främsta utställningsyta. Under året har såväl besökssiffror som butikens försäljningssiffror ökat kraftigt vilket troligen beror på en kombination av att fri entré införts, det faktum att Stadsmuseet är stängt och fortsatt fina omdömen på t ex Trip Advisor.

Tre nya utställningar på Medeltidsmuseet har öppnats; ”Slussen under ytan”. Under förberedelserna för nya Slussen har arkeologerna grävt fram föremål som gör att Stockholms historia måste skrivas om. I samarbete med Bonnier Carlsen förlag visas illustrationerna till en ny barnbok ”Familjen Ratzbergers guide till Gamla Stan”. På museet visas också en fotoutställning som är en del av projektet ”På väg” där ensamkommande ungdomar berättar om sitt vardagsliv i Stockholm.

Trettio ungdomar från stadsdelsområdet Farsta har som feriejobb arbetat med att dokumentera och berätta om Farsta utifrån sina perspektiv. Ungdomarnas arbete är en del av avdelningens satsning ”Stadsmuseet på plats – Farsta” som är en test av nya arbetsformer under den period Stadsmuseet har stängt för ombyggnad. Målet är hitta nya samarbeten både inom staden och med olika föreningar och organisationer samt att nå nya grupper stockholmare.

Under Stadsmuseets stängningstid finns Faktarummet på Stockholms stadsarkiv. Syftet är att fortsatt bjuda in till möte, reflektion och lärande utifrån besökarens egna frågor och ge handledning i att hitta i de digitala verktygen. Detta innebär möjlighet till synergier och nya samarbetsformer med Stadsarkivet där medarbetarna kan lära av varandra.

Under rubriken ”En om dan” har avdelningen arrangerat stadsvandringar varje dag sedan första februari 2015. Under vintersäsongen har vandringarna gått mitt på dagen och under sommaren på kvällstid. Beläggningen har varit ojämn, vissa vandringar har varit slutsålda medan andra bara har haft någon enstaka biljett såld. En analys av biljettförsäljningen pekar på att medial uppmärksamhet, annonsering på Stadsmuseets Facebooksida och väderlek spelar stor roll.

Avdelningen har bidragit med underlag till det nyinrättade kulturmiljöutskottet. Vid varje möte har fördjupningar gjorts ibland annat kulturhistorisk klassificering, adekvat lagstiftning inom kulturmiljöområdet samt platsbesök. Den stora efterfrågan på bostäder i Stockholm som leder till ett ökat byggande kan även ses i antalet remitterade detaljplaneärenden som fördubblats i förhållande till samma period förra året.

För att öka tillgängligheten till avdelningens digitaliserade samlingar och arkiv har en funktion utvecklats i Digitala stadsmuseet som gör det möjligt för besökare att ladda ner högupplösta filer direkt utan att behöva kontakta avdelningen. Samtidigt har användaravgiften för museets fotografier tagits bort. Arbetet med att integrera mer data i Digitala Stadsmuseet fortskrider enligt plan, liksom registrering av befintlig data.

Kulturskolan

Ett utökat utbud erbjuds till ytterstadsområden och terminsavgifterna sänks under höstterminen för att nå nya grupper av elever. Kulturskolan beräknas nå årsmålet om 17 000 belagda elevplatser vid årets slut. Årets kundenkät visar att Kulturskolans lärare överlag får mycket goda omdömen med hög andel nöjda elever.

Kulturkollon genomfördes runt om i staden under sommaren med fyllda platser och positiv respons från elever och föräldrar. Eleverna som deltog i sommarens kulturkollon var i flera fall elever som redan tar del av Kulturskolans utbud. Inför nästa års kulturkollon kommer man därför använda nya kanaler för att i högre grad nå ut till de barn och ungdomar som inte redan går i Kulturskolan.

Kulturskolan arrangerade ett flertal välbesökta aktiviteter under sommarens festivaler We are Sthlm och Kulturfestivalen. Medarbetare och elever bidrog till en mångfacetterad bild av Kulturskolans verksamhet. Under våren och sommaren har Kulturskolan i samarbete med biblioteken i ytterstadsdelar genomfört konserter, framträdanden, sagoläsning och bildutställning. Kulturskolan har ett kontinuerligt samarbete med biblioteken i Bredäng och i Skärholmen där pedagoger från Kulturskolan och biblioteken möter förskolebarn och mellanstadiebarn.

Ett varumärkesarbete för Kulturskolan har genomförts under våren och sjösattes i samband med höstterminstarten i augusti. Annonser, pressmeddelanden och material på webbar och sociala media anpassas successivt till de nya riktlinjerna. Kulturskolans lärare har under våren fått tillgång till arbetsdatorer vilket möjliggör förbättrad internkommunikation och en utvecklad kontakt med elever och föräldrar.

El Sistema

El Sistema har under den aktuella perioden utökat sin verksamhet till att innefatta drygt 900 barn med familjer. Verksamhet har startats upp på Lillholmsskolan i Skärholmen samt Elinsborgsskolan i Tensta.

El Sistemas familjeträffar i Tensta, Bredäng och Husby har varit välbesökta och har gästats av Musikraketen (en stråkkvartett samt en kulturpedagog), Adolf Fredriks kyrkas ungdomskör och diskantkör, musiker ur Sveriges Radios Symfoniorkester och medlemmar ur Radiokören. Syftet har varit att barnen och familjerna ska få kontakt med det professionella kulturlivet och samarbetspartners. Dessutom har SMI:s (Stockholms Musikpedagogiska Institut) studenter samt KMH (Kungliga Musikhögskolan) förlagt sin praktik till verksamheten i Bredäng och Skärholmen.

El Sistema har genomfört konserter på ålderdomshem, i förskolor och i skolor. I maj genomförde barn från El Sistema Stockholm en konsert tillsammans med Sveriges Radios Symfoniorkester i Berwaldhallen. Under samma period genomförde barn från El Sistema en konsert i Kista bibliotek tillsammans med ungdomar ur Adolf Fredriks ungdomskör samt en föreställning med Radiokören i Kista träff.

Inom ramen för KUL14/15 deltog barn från Husby och inledde dagen i Kungsträdgården med sång på stora scenen. Konserterna är en viktig del i El Sistemas pedagogiska process. I juni åkte 10 familjer från Husby till det internationella musiklägret Side- by side i Göteborg.

I augusti har barn från El Sistema medverkat vid kulturfestivalen och genomfört två konserter

i samband med Östersjöfestivalen.

Ett avtal med Berwaldhallen gällande samarbete och utbyte har inletts. El Sistema har också påbörjat ett samarbete med Operan och Folkoperan som börjar ta form. Här finns planerade datum för möten mellan musiker och barn samt erbjudna föreställningar för barnen. Detta för att skapa en kvalitativ verksamhet för barnen

Liljevalchs konsthall och Stockholm Konst

Liljevalchs konsthall satte i år nytt publikrekord för Vårsalongen 2015 med 90 537 besökare jämfört med 76 297 förra året. Framgången kan delvis förklaras av ”guldpengsreformen” med 10 kronor i entréavgift. Publikens engagemang har även fått genomslag i sociala media med 12 191 besök på Facebook vilket innebär en dubblering mot 2014.

Ung Vårsalong för gymnasieungdomar fick också bra genomslag i sociala media vilket lockade till 12 819 besök och 14 116 gilla-markeringar på Facebook.

Den tioårsjubilerande konstmässan Market som för andra året i rad hyrde in sig under en helg i april såg också en stor publik med 5 519 nöjda besökare.

Den 24 april öppnades en fotoutställning av Örjan Henriksson i skulpturhallen – ett projekt i samarbete med Micael Binfeldts stiftelse för uppmärksammande av förintelsen. Den lilla utställningen, som drog 2 130 besökare mot förväntade 1500, är nu på turné runt om i Sverige.

Sommarens Hertha Hillfon-utställning med den keramiska barnverkstaden var en publik och medial framgång. Utställningen lockade 33 171 besökare där även den nya audioguiden som möjliggjorts genom en privat donation kunde invigas.

Innan höstens stora modeutställning Utopian Bodies, sjösätts i skulpturhallen en liten fotoutställning i samarbete med Situation Stockholm som firar 20 år.

Stockholm konst tog emot 20 nya konstuppdrag i samarbete med stadens förvaltningar och bolag vilket är 30 procent fler än 2014. Förutom uppdrag avseende konst för allmän plats, skolor och förskolor består sex uppdrag av engagerande och lokalt förankrade medborgarprojekt. Projektet Kolingsborg har under sommaren engagerat 10 konstnärer, en filmare, en musiker och två projektledare.

Under tertial 2 skedde fyra inköp av så kallade lösa verk till stadens konstsamling, för placering i stadens offentliga lokaler och verksamhetslokaler. Inalles under 2015 har inköpts 20 verk av 20 konstnärer, varav 10 kvinnor och 10 män.

Evenemang

”Kulturnatten” i april gjorde publikrekord med 140 000 besökare. Medborgarskapsceremonin fyllde Stockholms stadshus med fler deltagare än tidigare år och den 31 juli genomfördes 19 vigslar i stadshusets park i ”regnbågens färger” för att hylla stadens mångfald och Pride-vecka.

Ett strålände väder, bra samarbeten med ytterstaden och en gedigen satsning på mångfald och bredd i programmet gjorde att Festivalerna We are Sthlm och Kulturfestivalen kunde redovisa publikrekord på över 850 000 besök mot fjolårets 750 000.

Vid sidan av detta ansvarade Kulturförvaltningens evenemangsavdelning även för säkerheten på ÅF Offshore race samt bistod Trafikkontoret vid genomförandet av Gumball 3000, en

biluppvisning som krävde extrainsatser.

Evenemangsavdelningen har i sitt arbete tagit hjälp av cirka 100 sommarjobbare från ytterstadsområden

Avdelningen arbetar nu med förberedelserna inför Eurovision. Arbetet med stadens övertagande av Kungsträdgården i oktober är inne i en intensiv fas.

Kulturstrategiska staben

Kulturstöd för unga visar en ökning av aktiviteter i ytterstaden jämfört med innerstaden. Det är Järvaområdet som står för ökningen vilket är intressant utifrån att kulturförvaltningen flyttat och är lättare att träffas både för ungdomarna och för coacherna. Något mer än hälften av stadens barn och unga i förskola och grundskola är nöjda med de kulturupplevelser de får ta del av enligt stadens skolenkät. Med denna kunskap finns det anledning att undersöka om det utbud som erbjuds kan utvecklas så att fler blir nöjda.

För att öka stadens attraktivitet för kulturskapare utvecklar kulturstrategiska staben modeller för stöd i stadsplanering, verksamhetsutveckling och till avdelningarnas strategiska planer. Utvecklingen av GIS (geografiska informationssystem) uppfattas som givande, inte bara för kulturförvaltningen utan även för andra förvaltningar. Förvaltningens arbete med att vidareutveckla DpWebMap (digitala kartor) är inne i en avslutande fas och görs i nära samarbete med Stadsbyggnadskontoret.

Kulturnämnden gav i april förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag om att permanent ta hand om Innovativ Kultur i egen regi. Ett förslag om modell för 2016 kommer att presenteras under hösten.

Implementeringen av det nya bokningssystemet för skolan och förskolan av Kulan premie har tagit längre tid än planerat då några ”barnsjukdomar” inledningsvis komplicerade införandet. Nu fungerar bokningsfunktionen tekniskt, bokningarna flyter på och den tillfälligt inrättade supporten ser en minskad efterfrågan av information och stöd.

En översyn av kulturstödet visar på att kulturstödsystemet fungerar väl och möter kulturnämndens mål och förväntningar. För att stärka stödets förankring genomförs ytterligare insatser för att kommunicera stödets krav och hur man söker.

En utredning om samlingslokaler och andra mötesplatser är genomförd. Den visade på ett behov av fem nya samlingslokaler under den kommande tioårsperioden. Varje stadsdel har sina förutsättningar den viktigaste slutsatsen är att det krävs kvalitativa kunskapsunderlag om kultur- och föreningsliv för att kunna ta ställning till framtida etableringar. Detta tillsammans med faktainsamling kring de befintliga samlingslokalerna och deras potential bearbetas för att presenteras i en utvecklingsplan under senare delen av hösten.

Miljöarbetet

Fokus inom miljöarbetet ligger på miljökommunikation, kemikalier och energieffektivisering. Inom ramen för projektet ”Energi 1517” görs en inventering av förvaltningens elanläggningar, elförsörjningsschema och nyckeltal i respektive lokal. Med hjälp av miljöförvaltningens Energicentrum har en rapport om kulturförvaltningens elsäkringar tagits fram som underlag för höstens planerade elmätarinventering. Samarbete har inletts med Fastighetskontoret kring energieffektiviseringar i utvalda pilotlokaler. Budget är lagd för byte till LED-belysning i flera lokaler på kulturskolan och i biblioteken under hösten. På biblioteket i Rinkeby byttes

belysning under våren.

Inledande arbete har påbörjats för ISO-certifiering enligt 14001 av Stockholms stadsbibliotek.

Kulturförvaltningen deltar i arbetet med att utveckla stadens miljöprogram 2016 - 2019 inom målet för Giftfria varor och byggnader.

Säkerhet

Terrorangreppen tidigare i år i Paris, Köpenhamn och Dallas har samtliga haft kultur som måltavla i syfte att påverka yttrande- och åsiktsfriheten i demokratiska samhällen.

Utanförskap, EU-migration och en för ungdomar utmanande arbetsmarknad har förändrat förutsättningarna för trygghet och säkerhet inom kulturförvaltningens verksamhet.

Kulturförvaltningen har därför arbetat med att förbättra säkerheten och öka tryggheten inom kulturens område på följande sätt: En enkel riskbedömningsmodell har tagits fram för att både systematisera, bedöma, dokumentera och ge stöd i säkerhetsfrågor vid publika tillställningar. En tät samverkan med Polisen har byggts upp i syfte att förebygga risken för politiskt våld i relation till kulturförvaltningens verksamhet. En bättre samverkan med Stadens bevakningsföretag har initierats kopplat till behovet av ökat skydd vid de publika tillställningar som bedöms behöva förstärkning. Inför de stora evenemangen har omsorgsfulla säkerhetsförberedelser gjorts.

Kulturförvaltningen prognos i tertialrapport 2 visar att förvaltningen vid årets slut i allt väsentligt kommer att ha uppfyllt målen och uppdragen i VP2015 och att budgeten kommer att vara i balans.

Ekonomi

Samtliga verksamhetsavdelningar har en prognos med budget i balans. För övertagandet av Evenemangsplats Kungsträdgården begär förvaltningen en budgetjustering med 2,0 mnkr. Förvaltningen ansöker också om investeringsmedel på 2,1 mnkr för att förbättra tillgängligheten främst i publika verksamheter.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Barn och unga har goda möjligheter till kulturupplevelser och eget skapande tillsammans med vuxna och på egna villkor. Fler barn och unga ska beredas plats i Kulturskolan, särskilt i mångkulturella miljöer och ytterstadsstadsdelar och avgifterna sänks. Genom lässatsningar för barn och unga kompletterar Stockholms stadsbibliotek de satsningar som samtidigt sker inom Stockholms grund- och gymnasieskolor.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Genom förvaltningens arbete inom kulturåret för barn KUL1415, genom lässatsningen och Kulanpremien samt Kulturskolans och El Sistemas verksamheter bidrar kulturnämnden till måluppfyllelsen.

Nämndmål:

Barn och unga har goda möjligheter till kulturupplevelser och eget skapande tillsammans med vuxna och på egna villkor

● Uppfylls helt

Beskrivning

2015 tas ytterligare steg i arbetet för, med och av barn och ungdomar. Lässatsningen blir permanentad inom biblioteken, El Sistema ska utvärderas under året för att hitta hur verksamheten kan utvecklas, växa och organiseras på bästa sätt. Genom kulturåret KUL1415 ska barnkulturen synas i hela staden; det stora utbudet ska kommuniceras brett, med särskild inriktning mot ytterstaden.

Förväntat resultat

Barn och unga i hela staden deltar i kvalitativa och för dem angelägna kulturaktiviteter. Stockholmare har kännedom om att det finns barn- och ungdomskultur och väljer att delta i aktiviteter som är för, av och/eller med barn och unga

Analys

Stockholms stadsbibliotek Den lässatsning som inleddes 2014 har fortsatt utifrån de olika delarna; Barn 0-2 år, Förskolesatsningen samt Eftermiddagsbiblioteket.

Stockholms stadsbibliotek erbjuder en omfattande och geografisk spridd verksamhet för de allra yngsta barnen och deras föräldrar. Nytt för i år är att barnbokbussen i allt högre grad används som ett mobilt redskap för att nå åldersgruppen 0-2 år. Samtliga bibliotek genomför olika aktiviteter som exempelvis babysång och rim & ramsor. Genom bokgåvan, "De små barnens bok", till alla nyblivna föräldrar når Stockholms stadsbibliotek mer än hälften av stadens nyblivna föräldrar.

I den långsiktiga lässatsningen gentemot förskolan har de flesta av Stockholms stadsbiblioteks enheter etablerade samarbeten med respektive stadsdel. Av de enheter som ännu inte startat finns framtagna planering inför hösten. Hittills har det främst upprättats samarbeten med de kommunala förskolorna och nu påbörjas även planering för ett erbjudande till de fristående förskolorna. Den interna utvärdering som hittills skett pekar mot att satsningen i hög grad uppnår den avsedda effekten att i samarbete med förskolornas pedagoger stärka det läspedagogiska arbetet. Indikatorer på detta är dels den ökade bilderboksutlåningen på 6 procent jämfört med samma period föregående år samt svar i den kvalitativa enkät som riktats till pedagoger i förskolan. Besök av barn i förskolan har ökat med cirka 2 procent jämfört med föregående år. Stockholms stadsbiblioteks interna målsättning är en ökning med 10 procent och under hösten kommer siffrorna att analyseras.

"Eftermiddagsbiblioteket" kallas, den för organisationen, gemensamma satsning för

målgruppen barn 9-12 år. Verksamheten är inkluderande och bygger till stor del på aktiv dialog med målgruppen. Ett konkret exempel är den särskilda satsningen i ytterstaden med "Hemliga skåpens sällskap" som nu har drygt 200 såväl läsvana som läsovana barn som medlemmar.

Medeltidsmuseets verksamhet är inriktad till stor del på barn och ungas lärande. I strävan att möjliggöra för barn och unga att få tillgång till stadens historia och att se den tillämpar Medeltidsmuseet fri entré för alla. Enheten har genomfört 816 st visningar och vandringar för målgruppen. Vandringarna skapar intresse och lockar till ny kunskap om staden, dess historia och innevånare. Det kan vara allt från interaktiva vandringar som till exempel *Skulpturvandring för familjer* till temavandringar för skolan som *Snusk och miljö* och *Industrialismens stad*. Visningarna rymmer så väl Historiebruk för gymnasiet, som specialvisningar för stadens gruppboenden. Medeltidsmuseet lockar inte bara skolungdomar från Stockholm till att besöka museet utan når även barn och unga under skolreseperioden från hela Sverige. På helger kan barn och unga ta del av familjevisningar och verkstadsarbete.

Kulturskolan Under våren och sommaren har Kulturskolan arrangerat många "prova på"-arrangemang både i egna lokaler, på festivalarrangemang och som lovaktiviteter. Genom dessa aktiviteter har Kulturskolan lyckats nå nya grupper av barn och unga i alla delar av staden. Fler barn och föräldrar har fått kunskap om verksamheten genom riktade insatser i ytterstaden. Kulturskolans enheter har bjudit in till Öppna hus och gjort klassrumsbesök i skolorna. Under skolbesöken har elever fått stifta bekantskap med Kulturskolans verksamhet, de har fått spela på instrument, uttryckt sig i bild och fått se och vara med i dans och teater.

Under sportlovet erbjöds t ex aktiviteter i Husby och på påsklovet deltog ett 40-tal barn i att "lära känna sitt Husby". I Farsta medverkade Kulturskolan med dans-lab på Fritidsgården Tuben. Under KUL1415-dagarna i Kungsträdgården i maj kunde besökarna prova på blås- och stråkinstrument.

På Filharmonins Dag på Konserthuset deltog enheten Nord med instrumentvisning och man beräknar att Kulturskolan nådde ca 1500 barn under den dagen. Under kulturfestivalen i augusti gjordes en extra stor satsning där Kulturskolans resurscenter erbjöd workshops speciellt anpassade för barn och ungdomar med funktionsnedsättningar.

I enheten Syd har efterfrågan på att delta i lokala stadsdelsevent och på till exempel äldreboende varit större än vad man klarat av personalmässigt. Kulturskolans kompetens är efterfrågad, och man ska inför 2016 se över hur man bättre kan svara upp mot önskemålen.

Kulturskolan har också samarbetat med biblioteken i flera stadsdelar. Under våren har det startats en ny konsertserie om fyra konserter i Kista Bibliotek. Kulturskolan har gett ett tiotal biblioteksframträdanden med elever på Blackebergs, Vällingbys och Hässelby gårds bibliotek. I Årsta och på Farsta bibliotek har teaterungdomar läst sagor för 2-10 åringar på lördagar och söndagar under våren. Vid bildutställningen i Farsta Fanfaren- "Högdalen möter Farsta" visade Högdalens bildelever ett axplock av sina arbeten.

I Skärholmen och Bredäng har barn och unga i stadsdelen som inte går i Kulturskolans ordinarie kurser deltagit i sagovandring och workshop med musik, dans, konst o media och drama. Projektet Animerad Film har genomförts i samverkan med Berättarministeriet och har under våren nått drygt 130 barn i både Husby och Spånga/Tenstaområdet.

För andra året i rad ägde Kulturskolans sommarkollon rum veckan före midsommar. Kurserna

genomfördes som dagläger under fyra dagar och avslutades med föreställningar för föräldrar och vänner. Under sommarkollot tog Kulturskolan också emot ungdomsjobbare på några enheter. Nästan alla kursplatser fylldes och informationen om kurserna nådde ut på ett bra sätt. Sammanlagt deltog drygt 260 barn och unga i årets sommarkollon. Responsen från elever och föräldrar efter kollo-kurserna var mycket positiv. Här är några citat från mail och utvärderingar:

- "- *Det här är det bästa lägret jag varit på*
- *Kul att man får skapa mycket själv*
- *Bra att först få testa allt och sen fördjupa sig i det man helst vill*
- *Kommer kolla om det finns någon teatergrupp till hösten*
- *Ni har varit jättebra. Jag har fått många nya vänner. Tack."*

I Högdalen var kollot helt gratis och det blev snabbt fullt. Eleverna som gick på kollot var elever som redan går i Kulturskolan trots att man inte hade gjort någon reklam för dem utan endast försökt nå de skolor som är underrepresenterade i Kulturskolans verksamhet. Inför nästa års sommarkollon ska man prova andra kanaler för marknadsföring och kommunikation för att i högre grad nå ut till de barn och ungdomar som inte redan går i Kulturskolan.

Kulturskolan har också deltagit i nationaldagsfirandet runtom i staden. Enheten Nord bjöd på ett stort och rikt program på Rålambshovsparkens stora utomhusscen och dessutom aktivitetstält ute i parken. Detta var ett tillfälle att nå en tusenhövdad publik och göra Kulturskolan känd.

Nationaldagsfirandet i Humlegården var ny för de flesta i enhet Öst Eftersom personal bytts ut även inom stadsdelsförvaltningen blev Kulturskolans inslag lite mindre än önskat. En blåsorkester från enheten Väst deltog på Hässelby slotts nationaldagsfirande för en publik om cirka 1000 personer.

På Musikaliska har ett uruppförande i samarbete med Länsmusiken och RUM genomförts med SUSO tillsammans med Nordiska Gymnasiet, unga solister från Musikhögskolan och ungdomskörer från Tyresö och Brännkyrka

Ett samarbete med Historiska Muséet har påbörjats och ett önskemål från muséets sida var att Kulturskolan, förutom det första lyckade konserttillfället i mars, skulle återkomma även på nationaldagen. För eleverna, som huvudsakligen tillhörde Bagarmossens upptagningsområde, blev det ett sätt få en uppspelsarena i Stockholms innerstad.

Flera enheter inom Kulturskolan har erbjudit kulturköp till skolorna som ett sätt att få barn och unga att prova på vad Kulturskolan kan erbjuda. I stadsdelarna på Järvafältet hade man under vårterminen ett kulturköp i Elinsborgsskolan i Tensta med musik i klass med 120 barn samt ett kulturköp med olika instrument såsom saz, gitarr, fiol med 34 barn. Med nya satsningar i Betaskolan i Tensta genomfördes ett kulturköp med dans/bild och form, som nått 24 barn samt ett kulturköp i teater för 22 barn. Resurscentret har flera kulturköp av olika karaktär, t.ex. dans, teater och musik.

Två nya EU-projekt har beviljats EU-medel för 2015-2017. Dels "Växgo" – *Att utveckla kulturen i ytterstaden med fokus på Växtplatserna*, där 15 medarbetare från kulturförvaltningens alla avdelningar deltar, dels "Come join us!" – *Att utveckla metoder att nå nya deltagare i åldern 13-22 och att utveckla verksamheten i ytterstaden*. I detta projekt deltar medarbetare i Kulturskolan och våra projektpartners kommer från Wales, Frankrike,

Tyskland och Finland.

Under januari - augusti har Unga Berättar haft ett 30-tal olika projekt. Under vårterminen har man drivit fem olika skapande-skola projekt på fem skolor i Stockholm, riktade till åldrarna 7-16 år. Under sommaren har tre omfattande sommarjobbprojekt genomförts på uppdrag av stadsdelsförvaltningarna i Tensta och Skarpnäck. Sammanlagt deltog ett 90-tal ungdomar under tre veckors tid. Många av dessa hade inte varit i kontakt med Kulturskolan förut. I samarbete med Hässelby bibliotek och Teskedsorden har ett läsfrämjandeprojekt med 32 elever i årskurs 4 genomförts.

I bostadsområdet Dalen invigdes i början av året en 43 meter lång offentlig utsmyckning utformat under ledning av Unga Berättar i samarbete med trafikkontoret. De 120 medkreatörerna är alla bosatta i området och har i utsmyckningen skildrat livet i området. Under We Are Sthlm mötte Unga Berättar 1500 aktiva deltagare i en prova-på-aktivitet. Det treåriga projektet "Om vi fick bestämma" som Kulturskolan varit en del av i samarbete med Kulturskolerådet avslutades under våren.

Utbudet av kurser har ökat under våren och förutom foto och animation har man kunnat erbjuda kortkurser i film och digital illustration. Till hösten fortsätter kursverksamheten med foto, film och serieteckning.

FRÖN (FRåga Öppet Nyfiket), är ett utvecklingsprojekt som Kulturskolan genomför under 2015-16 för att svara upp mot det uppdrag vi har fått i VP 2015:

"Kulturskolans verksamhet ska omfamna mångkulturella miljöer och särskilt satsa på att locka barn och ungdomar i ytterstadsstadsdelar. Utbudet i Kulturskolan ska breddas under verksamhetsåret, platserna ska bli fler och avgifterna ska sänkas i syfte att nå fler barn. Denna utveckling ska genomföras i samråd med barn och unga".

Projektmedtagarna samlar in kunskap om barns och ungdomars önskemål om Kulturskolans utbud, som sedan skall användas som underlag i verksamhetsplaneringen. Detta arbetssätt ska sedan bli ett verktyg som används kontinuerligt i den fortsatta utvecklingen av Kulturskolan. I projektet är alla Kulturskolans enheter och växtplatserna representerade. Under våren och sommaren har man genomfört dialoger med barn och unga som idag inte går i Kulturskolan i samband med KUL1415-dagarna på sportlovet, under sommarkollo och på We Are Stockholm-festivalen.

El Sistema har arrangerat lägerverksamhet, såväl i Stockholm som i Göteborg, och deltagit i Östersjöfestivalen och Kulturfestivalen. Barnen deltar kontinuerligt i verksamheten och genomför gemensamma uppträdanden. I samspelet med varandra samt erövrandet av ny kunskap stärks barnets identitet, vilket skapar lust, mod och nyfikenhet. Då man endast arbetar i grupp kan man se en stor utveckling i det sociala samspelet. Slutrapporten avseende Utvärdering av projektet EL Sistema Stockholm redovisades av Professional Management AB i juni. Förvaltningen återkommer i ärendet till nämnden under hösten.

Liljevalchs 4 900 barn besökte barnverkstaden som var öppen sju dagar i veckan under sommarens Hertha Hillfonutställning. 45 barn har gått på sommarkollo med totalt 3 tillfällen, 2 dagar vardera och totalt har 4 945 barn nåtts av Liljevalchs barnsatsning sommaren 2015.

Evenemang Arbetet med barn och unga är en naturlig och självklar del i avdelningens arbete. Under våren ansvarade avdelningen för bland annat säkerheten och tryggheten under Kul1415 dagarna i Kungsträdgården. Kompetensstöd kring etableringar och produktion gavs till

Kul1415:s projektledning. Arbetet fortsatte i vanligt ordning med både We are Sthlm och Norrbros fantastiska barnområde med nästan 100 olika aktörer från institutioner, kulturföreningar till företag som erbjöd kulturupplevelser av högsta kvalitet till barn och unga. Avdelningen har under sommaren tagit hjälp av 100 sommarjobbare från ytterstaden.

Kulturstrategiska staben Något mer än hälften av stadens barn och unga i förskola och grundskola är nöjda med de kulturupplevelser de får ta del av enligt stadens skolenkät. Det är första året som denna indikator används och resultat är att se som en form av noll-mätning. Med denna kunskap finns det anledning att undersöka vidare i vilken uträkning barn och unga har möjlighet att påverka vad de får ta del av och om utbudet som erbjuds kan utvecklas så att fler blir nöjda. Kulturstöd för unga visar på en ökning av aktiviteter i ytterstaden jämfört med innerstaden. En trend om den håller i sig är en förändring då det i flera år legat på 50/50. Det är Järvaområdet som står för ökningen vilket är intressant utifrån att kulturförvaltningen flyttat och är lättare att träffa både för ungdomarna och för coacherna.

Utbudet som subventioneras via Kulanpremien har inte under första halvåret nått förskolan och skolan i samma omfattning som förra året. Det nya bokningssystemet har tagit längre tid att implementera och i vissa stadsdelar kan man se minskade bokningar men i andra har det ökat. I vår analys ser vi att bokningar av Kulanpremier varierar mellan åren oavsett bokningssystem vilket säger oss att det finns flera faktorer som påverkar. Att jämföra med våren 2014 som omfattade en särskild kampanj är lite missvisande. Gör man en jämförelse med tidigare år är avvikelsen ytterst marginal. Prognosen för årsutfallet är god då minst två särskilda kampanjer kommer att genomföras och vanan att använda bokningssystemet ökar.

En ökad medvetenhet i staden om Kultur i ögonhöjd går att avläsa i de kontakter som tas med staben. Framförallt har vi sett detta i efterfrågan på råd och stöd för att skriva handlingsplaner.

KUL1415 har fortsatt arbetet med att synliggöra många av de aktiviteter och evenemang som pågår för barn och unga i staden. Webbplatsen KUL1415.se fylls kontinuerligt på med kalendarieuppgifter från Stockholms kulturerbjudande till barn och unga. Bloggen lyfter fram kulturaktörer, barn, unga, pedagoger med flera.

Under sportlovet flyttade KUL1415 in på Stadsmuseet och bjöd på fem dagar fyllda av kulturupplevelser för barn och unga. Ett 40-tal aktörer från kulturlivet, studieförbund och museer medverkade i KULhuset. Inför evenemanget genomfördes flera workshops för att säkerställa måluppfyllelse och skapa förutsättningar för att prova nya arbetssätt i dialog med barn och unga.

Värdar till evenemanget rekryterades från Kulturskolan, We are Sthlm och via Facebook. De fick utbildning i bemötande, tillgänglighet och säkerhet. Vårdarna kom från olika delar av Stockholm, talade 19 olika språk och var i åldrarna 14-24 år. De var en stor resurs och en viktig faktor för att evenemanget blev så uppskattat.

Bostadsbolagen var en viktigt samarbetspartner när det gällde att erbjuda bussar från sex platser i Stockholm till och från Stadsmuseet. Bostadsbolagen kunde också kommunicera inbjudan till hyresgästerna i sina kanaler, bland annat genom information i portarna.

14 000 besökare kom under fem dagar – ca 3 000 om dagen. Besökarna kom från hela staden såväl ytterstad som innerstad. Fritidshem och förskolor kom med hela barngrupper, far – och morföräldrar med barnbarn, föräldrar med barn och turister från såväl Sverige som andra länder.

En stor del av KUL1415 är satsningen ”Skola”. Stockholms skolklasser har fått möjlighet göra en egen bok. Böckerna har skapats inom en rad olika ämnen; naturkunskap, bild, svenska, svenska som andra språk, modersmål, religion, matematik, samhällskunskap och historia. Berättelserna har gestaltats i t.ex. brev, debatt, poesi, pod, labbrapport, naturinventering, film, bild, installation, dans, serier, foto, musik, prosa och facktext. Det har gjorts böcker på ca 20 olika språk, bland annat grekiska, arabiska, bengaliska, somaliska, persiska, uzbekiska, spanska, tyska, engelska och italienska skriver texter om ”Mitt Stockholm”. 600 klasser har författat en egen bok. Målet var att lärare skulle uppfatta erbjudandet som en möjlighet och lätt kunna ta det till sig i det redan planerade arbetet.

Temat för bokprojektet är ”Mitt Stockholm”. Vilket Stockholmsliv vill unga stockholmare skildra? Finns det i t-baneuppgången i Bandhagen, i skolans skrymslen eller utspelar det sig vid Sergels torg? Hur ser de ungas perspektiv på livet i Stockholm ut? Vardag och drömmar, måsten och förälskelser... Finns släktens historia i Stockholm, eller någon annanstans?

Mitt Stockholm kan också ta fasta på något av följande underteman:

Envishet och mod, kan handla om; människor från Stockholms historia, litteratur eller människor i ens omgivning.

Långt borta och nära, kan handla om: kärlek, närhet, ömhet, längtan, vänskap, avståndstagande, saknad, fiendskap och försoning.

Gränser, kan handla om kulturella, psykologiska, historiska, rumsliga och sociala barriärer; men också om brobyggande, gränsöverskridanden.

Som en inspiration har KUL1415 bjudit pedagoger till seminarier i olika uttrycksformer och den 12 februari kom ca 100 pedagoger till Stadsmuseet där man kunde välja mellan tre workshops: Låtskrivarverkstad med Idde Schultz, Mittiprickteatern med Cleo Boman och Röda Roboten med Staffan Erlandsson. Jonas Hassen Khemiri avslutade kvällen med en föreläsning om kreativitet och tvivel.

I en facebookgrupp för pedagoger diskuteras projektet flitigt och många inlägg med bokreleaser syns. Stolta elever, lärare och rektorer som visar upp sin bok.

KUL1415 bjöd in alla skolklasser i Stockholms stad till 2 dagar i Kungsträdgården den 20-21 maj. Alla böckerna presenterades i en utställning och ett antal skolor visade upp sina arbete i utställningar, filmer, musicaler, balett, teater eller "Tala som TED"- föreläsningar om angelägna ämnen. Dessutom fanns massor för eleverna att prova på: KUL1415-LAB där man skapade med teknik på ett sätt som man inte trodde var möjligt, bland annat digital graffiti. Här fanns även Makerspace där man kunde testa att göra uppfinningar – KUL-roboten med lysande huvud eller sina egna mekaniska änglavingar eller drakvingar. Det blev allsång med Kristin Amparo med gäster, Nassim Al Fakir sjöng, trummade och skojade. Man kunde också passa på att prova på instrument hos Kulturskolan eller skrivarkworkshops med Biblioteket. Mellan detta fanns det även möjlighet att designa sin egen t-shirt, jonglera, dansa eller testa sin klimatpåverkan på Klimatvågen.

EU:s vandringsutställning var en unik chans att lära sig om de europeiska rymdprogrammen på ett tillgängligt och underhållande sätt genom 3D-teknik, multimediationer och "OmniGlobe" - ett interaktivt hologram av jordens atmosfär. Christer Fuglesang besökte Kungsträdgården och dessutom bjöds stadens skolor in till en utmaning där priset var ett besök av en riktig astronaut i september – då ca 100 astronauter från hela världen besöker

Stockholm.

Under hösten kommer KUL1415 att utvärdera projektet och samla in berättelser om aktiviteter och verksamhet från såväl aktörer som lärare och inte minst barn och unga som deltagit i de olika aktiviteterna. En rapport kommer att skrivas och erfarenheterna ska spridas vidare för att förhoppningsvis inspirera till fortsatt utveckling av arbete med kultur för, av och med barn och unga, såväl i skolan som på fritiden. Särskild vikt kommer att läggas på böckerna och det eleverna uttrycker i sina texter. Det är en omfattande nutidsdokumentation där unga människor reflekterar över sitt Stockholm som kan bli en värdefull kunskapskälla för framtida aktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kulturår barn och unga	2014-01-01	2015-12-31	
 Projekt Lässatsningen	2015-01-01	2015-12-31	
 Utvärdera El Sistema	2015-01-01	2015-08-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

En viktig utmaning är att göra alla kulturmötesplatser till trygga mötesplatser för människor i alla åldrar. För att besökaren ska kunna känna sig trygg måste personalen känna sig trygg, bra bemötande, tid för samtal, kunskap om säkerhet samt personliga möten är viktiga trygghetsskapande faktorer. Det förebyggande arbetet kopplat till störande eller hotfullt beteende mot personal eller besökare har fortsatt.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA		100 %		100 %	100 %	2015

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Kulturnämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom sitt arbete utifrån förvaltningens miljöhandlingsplan baserad på de 6 målen i Stockholms miljöprogram 2012 – 2015 samt ett eget målområde 7: Hållbar publik verksamhet och kommunikation.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

● Uppfylls helt

Analys

Inom målet Hållbar publik verksamhet och kommunikation lägger förvaltningen fokus på att evenemang, utställningar och aktiviteter anordnas med så liten negativ miljöpåverkan som möjligt och att på olika sätt kommunicera miljö och hållbarhet i den publika kulturverksamheten för inspiration till en hållbar livsstil.

Nämndmål:

Stockholmaren inspireras till en hållbar livsstil genom en hållbar kultur

● Uppfylls helt

Beskrivning

Alla medarbetare vid kulturförvaltningen känner till kulturförvaltningens/stadens miljömål och arbetar för att uppnå dessa.

Kulturförvaltningen arbetar utifrån sin miljöhandlingsplan baserad på de 6 målen i Stockholms miljöprogram 2012 – 2015 samt ett eget målområde 7: hållbar publik verksamhet och kommunikation. Där är fokus på att evenemang, utställningar, aktiviteter och möten anordnas med så stor positiv miljöpåverkan och så liten negativ miljöpåverkan som möjligt och att på olika sätt kommunicera miljö och hållbarhet i den publika kulturverksamheten med målet att inspirera medborgarna till en hållbar livsstil.

Det fördjupade arbetet med mål 3: hållbar energianvändning, som bedrivits under två år, fortsätter nu med fokus på fyra åtgärdsområden: belysning, elförbrukning, genomgång av hyresavtal och organisation.

Kemikalieproblematiken kommer också belysas under året inför ett mer omfattande arbete med mål 2: giftfria varor och byggnader, under 2016.

Arbetet drivs i verksamheterna av miljöombud på varje enhet, avdelningsombud på varje avdelning och en miljöstrateg som arbetar tillsammans med ledningsgrupp och enhetschefer. Kulturförvaltningens miljögrupp och lokalgrupp möts månadsvis för att följa upp miljöarbetet i förvaltningens lokaler, främst ur ett energieffektiviseringsperspektiv.

Miljöronden som ska utföras på enheterna har under detta år ett fokus på energieffektiviseringar.

Förväntat resultat

- Miljöronder genomförs
- Miljöarbetet genomförs med miljöombud som stöd på varje enhet
- Genom energieffektiviseringen minskar elförbrukningen

Analys

Fokus inom miljöarbetet ligger enligt plan på miljökommunikation, kemikalier och energieffektivisering. Under våren har planering för energieffektiviseringsprojektet med arbetsnamn Energi 1517 pågått. Planering har gjorts för inventering av förvaltningens

elanläggningar, elförsörjningsschema och nyckeltal i respektive lokal. Samtal har inletts för samarbete med fastighetskontoret kring energieffektiviseringar i utvalda pilotlokaler med bland annat byte till LED-belysning.

ISO-certifiering enligt 14001 av Regionbiblioteket och Internationella biblioteket har påbörjats.

En uppdatering har gjorts av förvaltningens så kallade Miljömåsten.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel dubbdäck		20 %		80 %	tas fram av nämnden/styrelsen	2015
Analys						
En bil av fem har dubbdäck. Barnens bokbuss anses vara i behov av dubbade däck för att kunna ta sig fram i de områden som besöks.						
  Andel elbilar		0 %		0 %	10 %	2015
  Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	Tertial 2 2015
  Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	82,62 %	79,17 %	85 %	85 %	tas fram av nämnd/styrelse	Halvår 1 2015
 Andel miljöombud				100 %		2015
 Andel verksamhetslokaler som sopsorterar i fler fraktioner än hushållssopor, papper och kartong		79 %		50 %		2015
  Elanvändning per kvadratmeter		27 kwh/kvm		25 kwh/kvm	32 kwh/m	2015
Analys						
En ny uppföljningsmodell har tagits fram som visar en högre förbrukning för några lokaler. Prognosen är därför osäker.						
 Pappersförbrukning		-7 %		-10 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Energieffektiviseringar	2013-01-01	2015-12-31	
 Genomföra miljöronder med fokus på energieffektiviseringar	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Utfallet visar på god följsamhet mot fullmäktiges uppställda budgetkrav och årsmål.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelsen genom att fortsätta utveckla kulturstödet med sikte på kulturaktörernas möjligheter till långsiktig planering för att främja en mångfald olikartade aktörer och kulturuttryck i hela staden.

Nämndmål:

Kulturutövare upplever goda villkor för konstnärlig och kulturell verksamhet i Stockholm

● Uppfylls helt

Beskrivning

Med stöd till konstnärlig och kulturell produktion av hög kvalitet kvalificerar vi stadens konstnärliga värde och stärker dess attraktionskraft. Kulturaktörer väljer att verka i Stockholm med en stark drivkraft att nå publiken/deltagarna. Kulturförvaltningen samverkar med KulturDirekt och andra förvaltningar och bolag. Förvaltningen leder och driver projekt och processer inom stadsutvecklingsområdet i dialog och nätverkande med nyckelpersoner i andra förvaltningar och bolag. Kloka beslut, som bidrar till goda villkor för kultur och konstnärligt skapande fattas i alla berörda förvaltningar och bolag.

Förväntat resultat

Kulturaktörer väljer att verka i Stockholm.

Analys

En översyn av kulturstödet är genomförd. I rapporten framgår att systemet gynnar både kontinuitet och förnyelse samt möter i stort både kulturlivet och publikens mångfald. Översynen visar också på att kulturstödsystemet fungerar väl och möter kulturnämndens mål och förväntningar. För att stärka stödets förankring genomförs ytterligare insatser för att kommunicera stödets krav och hur man söker. I och med att E-tjänsterna för kulturstödet byter plattform har förvaltningen fått tillfälle att justera och förtydliga informationen efter de synpunkter som kommit in. Kulturnämnden godkände översynen i april med tillägget att fortsätta att utveckla systemet med sikte på kulturaktörernas möjligheter till långsiktig planering och betonade vikten av ett system som slår vakt om den konstnärliga friheten, expandera Stockholms kulturliv och främja en mångfald olikartade aktörer och kulturuttryck i hela staden.

Arbetet med att öka stadens attraktivitet som plats för kulturskapare omfattas bland annat av att utveckla modeller för kunskapsunderlag som ger stöd i stadsplaneringen. Efter två års utvecklingsarbete kan förvaltningen konstatera att arbetet med GIS (geografiska informationssystem) är givande för flera förvaltningar och utvecklingsarbetet fortsätter. Kunskapsunderlagen fungerar som ett stöd i verksamhetsutvecklingen och i avdelningarnas

strategiska planer. Förvaltningens arbete med att vidareutveckla DpWebMap (digitala kartor) är inne i en avslutande fas. Arbetet görs i nära samarbete med stadsbyggnadskontoret.

Kulturpotential är en egenutvecklad metod med indikatorer för att beskriva och diskutera kulturens potential på fem platser i ytterstaden. I processen har resultaten kontinuerligt testats i diskussioner inom växtplatsarbetet och i förvaltningens verksamheter. Modellen har presenterats i ett regionalt seminarium med Föreningen Storstockholms kultur- och fritidschefer, landstinget och länsstyrelsen där den väckte stort intresse. Kulturpotential ses som ett vägledande arbete och delar av det kommer att användas för att stärka kulturfrågorna i den regionala utvecklingsplanen (RUFs).

Kulturförvaltningen har också initierat en kulturlivsundersökning av Slakthusområdet. Syftet är att undersökningen ska fungera som kunskapsunderlag inför stadsbyggnadskontorets programsamråd. Undersökningens kvalitativa metod synliggör samt fördjupar bilden av kulturlivet på plats. Andra förvaltningar (exploateringskontoret, fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret) deltar aktivt i arbetet och kunskapsunderlaget är efterfrågat.

Kulturförvaltningen har under våren deltagit i Fastighetskontorets utredning av ny hyressättningsmodell för kulturverksamheter i stadens lokalbestånd.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Kulturföretagares etablering i Stockholm		3 %		2 %		2015
Analys Rapporteras i VB						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  En översyn av Kulturstödssystemet ska göras	2015-01-01	2015-05-30	
 Evenemang och verksamheter marknadsförs mot turister	2015-01-01	2015-12-31	
 Utöka till fullt medlemskap i Filmregion Stockholm Mälardalen	2015-01-01	2015-04-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Kulturförvaltningen bedömer att årsmålet för praktikplatser och sommarjobb kommer att uppfyllas och bidrar därmed till stadens måluppfyllelse. Förutom praktikanter från jobbtorget har förvaltningen ett stort antal praktikanter från olika högskolor och andra praktikanordnare som till exempel arbetsförmedlingen.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	21 st	34 st	33 st	15 st	500 st	Tertial 2 2015
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	14 st	43 st		35 st	6 700 st	2015
Analys Förutom 14 sommarjobb med egen finansiering har förvaltningen har anordnat ytterligare 174 sommarjobb i samverkan med stadsdelsförvaltningar.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen	2015-01-01	2015-12-31	
  Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Utfall visar på god följsamhet mot fullmäktiges uppställda budgetkrav och årsmål.

Förvaltningen ansöker i denna rapport om tillgänglighetsmedel dels för kulturförvaltningens verksamheter. Åtgärder är inventerade och kostnaderna beräknade samt redovisas under rubriken Investeringar. Tillgänglighetsåtgärderna är angelägna eftersom det berör publika verksamheter. Investeringarna rymms inte inom förvaltningens ordinarie budget.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	0 st	0 st		0 st	tas fram av nämnden	2015

Nämndmål:

Kulturförvaltningen tillvaratar och utvecklar resurserna för att skapa maximalt värde för medborgarna

● Uppfylls helt

Beskrivning

Tilldelade resurser används effektivt och på bästa sätt för stadens medborgare bl a genom effektivare lokalutnyttjande, korta omställningsperioder i utställningar, bättre klimat- och säkerhetsförhållanden i Kulturförvaltningens verksamheter, minskad administration och s k "overhead-kostnader, öka andel externa intäkter och samarbetspartners.

Stadens och kulturnämndens mål tydliggörs inom Kulturförvaltningen genom att alla kulturförvaltningens verksamheter arbetar med "Att leda mot effekter". Förväntade resultat av nämndmål definieras, mäts, följs upp och analyseras. Alla enheter i förvaltningen upplever att man får stöd i arbetet att följa stadens kvalitetssystem.

Kulturförvaltningen samordnar och samutnyttjar resurserna genom mer samarbeten och kunskaper över avdelningsgränser.

Förväntat resultat

Alla arbetar med "Att leda mot effekter"
 Ta fram nämndindikatorer som mäter effektivitet

Analys

Förvaltningen har fortsatt arbetet att ta fram indikatorer på avdelningsnivå för att mäta åtaganden och därmed nämndmål. Utvecklingsarbetet behöver fortsätta för att säkra indikatorernas relevans gentemot målen.

Översyn av effektiviseringsmöjligheter ingår i den löpande planeringen och uppföljningen av verksamheterna. Ett projekt avsett att se över och effektivisera bemanningen vid samtliga bibliotek har startat. I samband med att bibliotek upprustas görs alltid en bedömning av hur lokalerna disponeras. T ex kan nämnas den senaste renoveringen av Telefonplans bibliotek där delar av tidigare administrativ yta nu är publik.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	99,64 %		100 %	100 %	Tertial 2 2015
● Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	99,6 %		100 %	100 %	Tertial 2 2015
● Nämndens prognossäkerhet T2		0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2015

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppfyllas avseende kulturförvaltningens medverkan. Bedömningen baseras på prognosen för uppfyllelse av nämndmålen som är kopplade till inriktningsmålet. Barns rättigheter och möjligheter är centrala och som stärks genom arbetet inom och enligt Kultur i ögonhöjd. I verksamheterna ges barn möjlighet att utveckla sin konstnärliga och skapande förmåga tillsammans med andra och på egna villkor. Kulturutbudet blir angeläget för fler genom medveten dialog med målgrupperna. Förvaltningen kopplar starkt trygga mötesplatser för människor i alla åldrar till demokrati och har därför arbetat för att förbättra säkerheten särskilt vid publika arrangemang.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Genom att arbeta utifrån de nämndmål som ligger under inriktningsmålen och den nya mångfaldsplanen, Plan för lika rättigheter och möjligheter, bidrar förvaltningen till uppfyllelse av målet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning oberoende av kön	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Kulturförvaltningen bidrar till måluppfyllelsen genom chefsutvecklingsprogram, att verka för god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor och att vara en inkluderande organisation som värnar om allas lika värde.

Nämndmål:

Kulturförvaltningen uppfattas som en bra arbetsgivare med tydligt ledarskap och med kompetenta motiverade medarbetare.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Chefer och medarbetare ska känna stolthet över sitt arbete och dess betydelse

Chefer ska vara lyhörda, kunniga, engagerande och motiverande och ha en strategi för att leda, styra och utveckla verksamheten tillsammans med medarbetarna mot de resultat de har i uppdrag att skapa för målgruppen

Alla medarbetare ska känna sig trygga och positivt utmanade i sitt uppdrag och ha ett resultatperspektiv för målgruppen i allt arbete.
De ska vara nyfikna, lyhörda, kunniga och utåtriktade.

Rekrytering av medarbetare sker genom kompetensbaserad rekrytering för att säkerställa att vi fokuserar på rätt saker, efterfrågar den kunskap och kompetens vi verkligen behöver och bedömer den på bästa sätt. Det handlar om att göra träffsäkra rekryteringar och minska felmarginalerna. Metoden är ett verktyg för oss att vara en ickediskriminerande och inkluderande arbetsgivare.

Förväntat resultat

Kulturförvaltningens chefer leder, motiverar och förser andra med befogenheter som krävs för att effektivt nå gemensamma mål.

Våra chefer har god kunskap om förordningar och styrdokument av betydelse för verksamheten.

Regler för ekonomisk förvaltning och arbetsrättsliga regler efterlevs. Cheferna upplever underlag för beslut som tillförlitliga och lätta att förstå.

Medarbetarna är utvecklingsorienterade och vet vad och vilka vi är till för, förstår uppdragen samt är förtrogna med sina arbetsuppgifter, mål och förväntade resultat.

Medarbetarna känner arbetsglädje och tar ansvar för uppdraget och kontinuerlig utveckling av verksamheten.

Alla medarbetare har individuella kompetensutvecklingsplaner som på olika sätt stödjer dem i arbetet med verksamhetsutvecklingen

Potentiella medarbetare ska vilja söka sig till förvaltningens verksamheter.

Analys

Ledarskapets betydelse för verksamhetsutveckling och måluppfyllelse är stor. I förvaltningens likabehandlingsplan poängteras allas lika värde och vikten av en inkluderande organisationskultur. Den icke-diskriminerade metoden Kompetensbaserad rekrytering används vid anställning.

Under året erbjuds kompetensutveckling för medarbetarna i de digitala redskap som finns.

Inför öppnandet av det nya Stadsmuseet 2017 pågår ett omfattande arbete med olika referensgrupper. Metoden utgår från effektmålsarbete i enlighet med det GLO-arbete (Generic Learning Outcomes) som har pågått under de senaste åren, inte minst delkursen Analys och Metod - den angelägna kulturinstitutionen inom ramen för Kultur för alla. Referensgrupperna representerar olika kategorier av besökare och samtalen kretsar kring bra och dåliga intryck och erfarenheter. Resultaten sammanställs fortlöpande och utgör underlag för det nya Stadsmuseet. Deltagarna i grupperna kommer att ingå i en VIP-grupp och framöver bli inbjudna till olika evenemang, vernissager och annat. Avsikten är att göra dem till goda ambassadörer för museet och dess verksamhet.

Sjukfrånvaron har stigit under året vilket kan härledas till ökning inom Stockholms stadsbibliotek. Vid Stockholms stadsbibliotek har noggrann analys av såväl långtids- som korttidssjukfrånvaron påbörjats: Vilka orsaker ligger bakom sjukfrånvaron, hur efterföljs rehabiliteringsprocessen, hur ser kontakterna med företagshälsovården ut och hur ska det strategiska arbetet med att minska sjukfrånvaron utformas?

Arbete med att erbjuda heltidsarbete till ofrivilligt deltidsanställda pågår, särskilt inom Kulturkolan där de flesta deltidsanställningarna finns.

Övriga indikatorer följs upp i samband med höstens medarbetarenkät. Handlingsplaner tas fram vid alla enheter utifrån 2014 års resultat.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex		79		82	82	2015
  Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid		12,5 %		10 %	100 %	2015
  Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats					100 %	2015
  Ledarskapsindex				82	78	2015
  Motivationsindex				82	82	2015
  Sjukfrånvaro	5,1 %	5 %	5 %	4,4 %	4,4 %	Tertial 2 2015
  Sjukfrånvaro dag 1-14	1,75 %		1,6 %	1,5 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2015
  Styrningsindex				82	82	2015

Deltid till heltid

Av de 26 medarbetare som önskat heltid har 9 fått heltidsanställning tillsvidare. Ytterligare 21 medarbetare har önskat utökat sysselsättningsgrad men inte till heltid, av dessa har 8 fått önskad sysselsättningsgrad. Därutöver har medarbetare fått utökning i form av tidsbegränsad anställning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

 Uppfylls helt

Analys

Kulturförvaltningen bidrar till måluppfyllelsen genom arbetet inom Kultur i ögonhöjd som utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter.

Nämndmål:

Nämnder och bolagsstyrelser har lokala handlingsplaner utifrån Kultur i ögonhöjd

● Uppfylls helt

Beskrivning

Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga är ett program för barn och ungdomskultur i Stockholms stad. Programmet är ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser som arbetar med barn och unga.

Programmet utgår ifrån FN:s konvention om barnets rättigheter, de nationella kulturpolitiska målen, den nationella ungdomspolitik, läroplanernas mål, Stockholms stads skolplan respektive förskoleplan och Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011–2016.

För att stödja det konkreta arbetet utifrån Kultur i ögonhöjd ska lokala handlingsplaner tas fram. Kulturförvaltningen är en samordnande och stödjande part i berörda nämnder och bolagsstyrelser. De nätverk som etablerats i verksamheterna under arbetet med den tidigare planen 2009–2012 ska uppdateras för att underlätta för erfarenhetsutbyten.

Förväntat resultat

- Lokala handlingsplaner om barnens rätt till kultur tas fram inom bolag och förvaltningar
- Uppdaterade nätverk

Analys

Kulturstrategiska staben har presenterat Kultur i ögonhöjd och kravet på handlingsplaner i ett flertal möten med nyckelpersoner som ansvarar för skolan och förskolan. Berörda förvaltningar och verksamheter i kulturförvaltningen har också fått introduktion och rådgivning. Som ett stöd för skolor och förskolor kommer goda exempel på handlingsplaner att publiceras på Kulan. Ett nytt uppföljningsmöte med stadens samordnare/kontaktpersoner planeras till hösten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Lokal handlingsplan för Kultur i ögonhöjd	2015-06-01	2015-12-31	
 Samordna och stödja berörda nämnder och bolagsstyrelser i deras arbete med lokala handlingsplaner utifrån Kultur i ögonhöjd.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

● Uppfylls helt

Analys

Kulturförvaltningen arbetar fortlöpande med anpassningar av lokaler för bättre tillgänglighet genom informationsinsatser, genom att följa förvaltningens bemötandeguide och genom anpassningar i lokalerna.

Nämndmål:

Stockholmare och besökare har tillgång till och kan delta på lika villkor i samhällets gemenskap

● Uppfylls helt

Beskrivning

Kulturförvaltningen är utifrån Stockholms stads program för delaktighet berörd av delmål:

1. Stockholmare och besökare kan förflytta sig, vistas i och använda Stockholms stads inne- och utemiljö.
2. Stockholmare och besökare kan få information och kommunicera utifrån sina förutsättningar
3. Stockholmare bemöts med kunskap och respekt och ska själva vara med och bestämma i frågor som gäller honom eller henne
5. Stockholmarens arbetsförmåga tas tillvara
7. Stockholmare ges förutsättningar att delta i och tillgodogöra sig fritidsverksamhet

Analys

Förvaltningen har gjort en kartläggning om angelägna åtgärder för ökad tillgänglighet och ansöker i denna rapport om investeringsmedel för dessa. Rådet för funktionshinder har informerats och gett sina synpunkter.

Besökare och elever ska uppleva ett gott bemötande i kontakten med verksamheterna. Mätning genom Mystery Visitors genomförs under våren inom samtliga avdelningar. Resultaten har analyserats och ett utvecklingsarbete pågår.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Terrorangreppen i Paris, Köpenhamn och Dallas har samtliga haft kultur som måltavla i syfte att påverka yttrande- och åsiktsfriheten i demokratiska samhällen. Utanförskap, EU-migration och en för ungdomar utmanande arbetsmarknad har förändrat förutsättningarna för trygghet och säkerhet inom kulturförvaltningens verksamhet. Kulturförvaltningen har därför arbetat med att förbättra säkerheten och öka tryggheten inom kulturens område på följande sätt: En enkel riskbedömningsmodell har tagits fram för att både systematisera, bedöma, dokumentera och ge stöd i säkerhetsfrågor vid publika tillställningar. En tät samverkan med Polisen har byggts upp i syfte att förebygga risken för politiskt våld i relation till kulturförvaltningens verksamhet. En bättre samverkan med Stadens bevakningsföretag har byggts upp initierats kopplat till behovet av ökat skydd vid de publika tillställningar som bedöms behöva förstärkning

Förvaltningen för en medveten dialog med målgrupperna för verksamhetsutveckling. Genom aktivt lyssnande skapas förståelse för behov, intressen, möjligheter och utmaningar.

Nämndmål:

Stockholmarna/eleverna/besökarna anser att kulturförvaltningens verksamheter är angelägna

● Uppfylls helt

Beskrivning

Kulturutbudet kan bli angeläget för fler genom att förvaltningen för en medveten dialog med målgrupperna. Vi ska vara nyfikna på människor, både på de som besöker oss idag och på de som vi ännu inte mött. Genom att ta reda på människors liv och vardag, och hur vår verksamhet kan passa in vad som gör det svårare respektive lättare att besöka oss eller vara delaktig i det vi gör kan vi få ovärderlig kunskap. Därför ska vi se på dessa som våra viktigaste rådgivare.

Att vi ställer frågor till besökare, deltagare och publik är inget nytt – det är typen av frågor som vi ställer som skiljer sig markant när vi på djupet arbetar med angelägenhet. Genom aktivt lyssnande skapar vi förståelse för behov, intressen, möjligheter och utmaningar: en insikt kring hur våra verksamheter egentligen fungerar – eller inte – och för vem. Framförallt skapar den nyfikna dialogen relationer.

Genom ett aktivt lyssnande tillsammans med insiktsfull analys kan vi skapa angelägna verksamheter. Det kommer innebära att vi slutar gissa vad som motiverar människor med olika förutsättningar och att vi slutar att endast informera möjlig publik om vad som redan erbjuds.

Förväntat resultat

Våra ”rådgivare” ger oss kunskaper som vi tillsammans med vår expertis om verksamheten eller konstformen, som vi använder i en lärande process för att skapa vårt utbud, kommunikation eller pedagogik.

Analys

Ambitionen att skapa den angelägna verksamheten har påbörjats. Stadsmuseet gör ett gediget insamlingsarbete inför den nya utställningen som öppnas 2017. Kulturskolan utvecklar utbudet i dialog med barn och unga. En projektplan finns framtagen och utvalda nyckelpersoner har engagerats. De två stora evenemangen inom KUL1415 har präglats av att skapa angelägen verksamhet för prioriterade målgrupper.

Stockholms stadsbibliotek tar under 2015 fram en ny biblioteksplan för perioden 2016-2020. Kulturförvaltningen står som huvudman för arbetet med utbildningsnämnden och Kulturhuset Stadsteatern som samarbetspartners. Arbetet bygger på fyra principer: brett internt deltagande, röster från olika samhällsaktörer, bred och djup omvärldsanalys samt samarbetet med utbildningsförvaltningen och Kulturhuset Stadsteatern.

Genom utvecklingsarbete med växtplatser, samlingslokaler och att medverka till förändringar där det finns direkta utvecklingsbehov som exempel Tensta Träff och Östberga stadsdel bidrar kulturförvaltningen till ökade möjligheter för kulturlivet att möta de behov som finns. Under hösten kommer en uppföljning av växtplatserna och folkbildningen att göras. Dessa resultat blir underlag för val av inriktning och prioriteringar i verksamhetsplanen.

Upphandling och planering har pågått under våren med att genomföra en ny form av mätning av kulturkonsumtionen i Sverige - Audience Atlas/Culture Segment. En omfattande enkät till 4000 kulturkonsumenter har genomförts och nu inväntas resultatet. Samarbete med främst Historiska museet har varit viktigt då de anammat segmenteringssystemet och varit generösa med att berätta hur arbetet gått till. Ledningsgruppen har fått dragningar, liksom kommunikationsgruppen och även samtliga kommunikatörer. Resultatet visar dels vilka segment kulturkonsumenter i Sverige består av - vad som motiverar dem att ta del av kultur och även en marknadsanalys kring vad de spenderar på kultur och kringaktiviteter (shop, café etc.). Ett implementeringsarbete kommer att krävas då resultatet innebär många möjligheter och strategiska val kring hur verksamheterna väljer sitt utbud, sin marknadsföring och sitt arbete med publikrelationer.

Ett samarbete med kulturförvaltningen vid Stockholms läns landsting har initierats och en konferens planeras under hösten.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Aktivt skapa tillfällen för lärande i organisationen, t.ex. Nätverket och Framtidsdagen	2015-01-01	2015-12-31	
	Utgå från metoddokumentet "Angelägen kulturverksamhet"	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Alla verksamheter inom kulturförvaltningen berörs av målet och finns till för alla i Stockholm, invånare, besökare och företagare. Samtliga nämndmål inom verksamhetsområdet bedöms komma att uppfyllas under året.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Det fria kulturlivets intäkter exkl. offentliga bidrag					tas fram av nämnden	2015
Analys Det finns inget underlag tillgängligt för att följa upp denna indikator.						

Nämndmål:

Alla i Stockholm tar del av ett kulturliv som är angeläget och av hög kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Kulturen är en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Kulturbegreppet kan tolkas på många sätt:

- Kulturen har ett egenvärde som kan ge olika mening till olika människor

- Kulturen skapar samhällsnytta och ett institutionellt värde genom kulturinstitutionernas existens.
- Kulturen har ett funktionellt värde, t ex genom att bidra till att skapa välfärd, tillväxt, hälsa, kunskaper och insikter, utbildning, lek, rekreation, image m.m.

Nämndmålet är också kulturförvaltningens övergripande uppdrag. Verksamheten finns till för ”alla i Stockholm”, dvs. både invånare, besökare och företagare, men följande målgrupper är särskilt prioriterade:

- Barn och unga
- Personer med funktionsnedsättningar
- Nya målgrupper, dvs. att nå och angå dem som inte redan tidigare har hittat till kulturlivet. Våra besökare och våra elever ska bättre spegla mångfalden som finns i befolkningen, vilket även påverkar vårt utbud. Kulturen ska bli angelägen för fler.

Förväntat resultat

- Våra befintliga målgrupper anser att det finns ett utbud som är angeläget för dem
- Fler medborgare och besökare i Stockholm är delaktiga i ett angeläget kulturliv av hög kvalitet.
- Fler barn och unga är delaktiga i ett angeläget kulturliv av hög kvalitet
- Fler personer med funktionsnedsättningar är delaktiga i ett angeläget kulturliv av hög kvalitet.
- Fler nya besökare och elever medför att delaktigheten i kulturlivet bättre speglar Stockholms befolkning

Analys

Stockholms stadsbibliotek har påbörjat en analys över vilken eller vilka metoder som bäst kan fånga in önskemål från de som idag inte besöker Stockholms stadsbibliotek. Samtliga enheter har genomfört utbildningen i internt bemötande av barn. Synpunkterna och diskussionerna från utbildningen håller på att sammanställas och analyseras för att tas vidare i det fortsatta arbetet, vilket sker med koppling till lässatsningen och kultur i ögonhöjd. I mars återinvigdes Telefonplans bibliotek efter renovering och därmed fick Stockholms stadsbibliotek sitt andra meröppna bibliotek (bibliotek som är öppet utan bemanning) vilket på ett påtagligt sätt ökar tillgängligheten i stadsdelen. Stockholms stadsbiblioteks arbete med ny biblioteksplan bygger på fyra principer: brett internt deltagande, röster från olika samhällsaktörer, bred och djup omvärldsanalys samt samarbetet med utbildningsförvaltningen och Kulturhuset Stadsteatern.

Stadsmuseets publika verksamhet styrs och påverkas av både publikundersökningar och effektmålsarbete. Effektmålsarbetet som bedrivs innebär att museet använder en kvalitativ metod och arbetar med referensgrupper, intervjuer, samarbeten eller liknande. I arbetet med den nya basutställningen i Stadsmuseet deltar flera referensgrupper som har delats in i olika ålders- och typkategorier. Referensgruppen och museets representanter diskuterar tillsammans utifrån olika valda ämnen, t ex en befintlig utställning i ett annat museum som kan tjäna som referens, eller direkta frågor som har med den nya utställningen att göra. Referensgruppen och dess deltagare anpassas efter det projekt som den ingår i.

Ett varumärkesarbete har genomförts på Kulturskolan med en kommunikativ verksamhetsidé och ett visuellt koncept. Enkäter har genomförts bl a med föräldrar till elever. Kulturskolan

Stockholm arbetar vidare med varumärket och med devisen *Rum för fantasi* för att tydligare kommunicera vad kulturskolan är och kan erbjuda. FRÖN – FRåga Öppet Nyfiket, är ett utvecklingsprojekt som startade i mars för att ta fram nya arbetssätt för dialog med målgruppen med särskilt fokus på deltagare som idag inte deltar i verksamheten. Satsningar i ytterstaden har bl a skett genom nystartade kurser i streetdance och DJ i Husby, Rågsved och Hässelby. Inom Unga Berättar har nya medarbetare rekryterats för att utöka verksamheten i Skarpnäck och Tensta med kurser i foto, film, graffiti samt workshops i olika ämnen. Inom ramen för växtplatsprojektet har arbete för att nå nya målgrupper skett tillsammans med biblioteken i Bredäng och Skärholmen.

Kulturförvaltningen har ett starkt fokus på att utveckla och stärka ett kvalitativt utbud för stockholmarna. Utvecklingsarbetet med kulturstödet har efter översynen fått tydligare prioriteringar och huvudfokus kommer att ligga på förstärkt kommunikation. Arbetet med att utveckla mötesplatser och samlingslokaler har tillförts ett nytt uppdrag om en utredning/kartläggning av samlingslokaler och mötesplatser. Utredningen kommer att bilda underlag för arbetet med utvecklingsplanen. Detta har påverkat tidplanen där slutdatum är framflyttat till november. Arbeta pågår med ett flertal aktiviteter som har bäring på målet.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	74,59 %			74 %	fastställs 2015	2015
  Andel Stockholmare som tagit del av stadens kulturinstitutioner				625 %	fastställs 2015	2015
Analys Årsmålet motsvarar 6,25 besök på våra kulturinstitutioner per stockholmare.						
  Stockholmarens nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner				80 %	fastställs 2015	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  I samråd med barn och unga genomföra en utbyggnad av kulturskolan	2015-01-01	2015-12-31	
 Identifiera och definiera målgrupper	2014-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och unga i Kulturskolan upptäcker, utvecklar och uttrycker sin konstnärlighet och skapande förmåga tillsammans med andra.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Kulturskolans utbud är en blandning av tradition och förnyelse inom de estetiska

uttryckssätten och innebär en möjlighet för eleverna att utveckla sin skapande förmåga i möte med andra. Utbudet förändras och aktualiseras utifrån de önskemål som kommer fram i dialogen med målgruppen. Det finns förutsättningar inom respektive ämne att arbeta med fördjupning. Deltagande i kulturskoleverksamhet bidrar till utveckling av såväl konstnärliga som sociala förmågor i ett livslångt perspektiv.

Förväntat resultat

Eleverna utvecklar förmågan att skapa inom konstnärliga ämnen, är nöjda med verksamheten och har roligt tillsammans. Alla elever får tillfälle att visa upp vad man gör under läsåret. Eleverna kan påverka innehållet i undervisningen. Antalet elevplatser utökas till 17 000.

Analys

Att alla elever erbjuds att delta i minst en föreställning, utställning, konsert eller uppspel per läsår är en viktig del i Kulturskolans erbjudande.

I Kulturskolans enheter har det hittills under året genomförts ett stort antal konserter/föreställningar/utställningar. Framträdanden sker både i egna lokaler, ute på skolorna och i samarbete med t.ex. biblioteken.

Under våren har flera enheter vinnlagt sig extra om att skapa forum som är anpassade efter elevernas egna önskemål och behov. Det har bland annat resulterat i att elever ges möjlighet både till stora uppspelstillfällen på Kulturskolans scener, men även flera uppspel i mer modesta miljöer, där föräldrarna inbjuds att komma och lyssna på en "öppen lektion".

I kundundersökningen framkom att inte alla elever fått erbjudande om att delta i konserter, föreställningar eller utställningar. I enheten Syd har lärarna därför gjort en självskattning av om alla elever fick tillfälle att framträda, funderat över organisation, teaterassistentresurs och dokumentation runt evenemanget. Dokumentationen behåller var och en för sig själv och använder i utvecklingsarbetet under nästa läsår.

I Kulturskolans kundundersökning som genomfördes i mars 2015 ställdes frågor om hur eleverna upplever att de är med och påverkar lektioner och får utrymme att använda sina idéer. Resultatet varierade lite mellan olika ämnen och det finns anledning för enheterna att arbeta vidare med denna fråga under kommande läsår. Det ämne som har högst nöjdhet är teaterämnet där det finns en lång tradition av medbestämmande hos eleverna.

Pedagogerna arbetar med elevinflytande kring innehållet i undervisningen när det gäller tema, repertoarval och pjäsval. En del orkestrar har också orkesterföreningar som organisationsform där ungdomarna kan vara med och påverka. Många av eleverna skriver själva sånger och framför sina egna kompositioner och inom dans- och teaterverksamheten improviserar de och inspirerar varandra och lärarna.

Många pedagoger arbetar med något slags förväntansamtal där elevens förväntningar på undervisningen fångas upp. Ibland blir det nedskrivet - ibland intalat på iPad och någon gång kan det beskrivas i dansform. Varje individ får på så sätt en möjlighet att påverka sina lektioner.

De olika sätten att använda sig av förväntansdokumentation har diskuterats i några arbetsgrupper. Det är svårt att få till ett gemensamt sätt då verksamheten är komplex och varje elev speciell. Medvetenheten och viljan att få eleverna delaktiga är dock stor.

Kundundersökningen visar överlag på väldigt nöjda elever. Det finns väldigt många exempel på vad man tycker är bra men inte mycket exempel på det som inte är bra.

Några citat från kundundersökningen utifrån frågan: "kan du ge exempel på vad du lär dig i Kulturskolan":

"Att bli mig själv."

"Att inte vara blyg. Jag lär mig tålmod. Jag lär mig vara kreativ."

"Roligt att testa olika sätt att skapa, Det roligaste med kulturskolan är nog att man får göra det man tycker om, med folk som också gör det".

"Jag har lärt mig att man ska tänka på publiken så att dom hänger med i teatern. Och så har jag lärt mig att man inte ska ha ryggen mot publiken. Och att man inte ska stanna upp utan att man ska bara köra. Alltså om man gör fel"

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal belagda elevplatser under året i kulturskolans verksamhet		15 734		17 000		2015

Nämndmål:

Med stadens offentliga torg och gator som kuliss och evenemangen som plattform, öka intresset och synliggöra kulturen för stockholmare och besökare

 Uppfylls helt

Beskrivning

Med stadens offentliga torg och gator som kuliss och evenemangen som plattform, öka intresset och synliggöra kulturen för stockholmare och besökare

Förväntat resultat

Stockholmare och besökares kunskap om kulturutbudet i Stockholm ökar.
 Publiken blir överraskad och upplever något nytt och spännande eller nya ställen.
 Antalet besökare till evenemangen ökar och andelen nya besökare blir fler.

Analys

Evenemanget Kulturnatten genomfördes den 25 april i år med 140 000 besökare och 125 deltagande institutioner. I publikundersökningen som gjordes under evenemanget svarade 99 % att stämningen under kvällen var fantastisk eller bra.

Årets Medborgarskapsceremoni 6 juni lockade, förutom de 1 200 personer som svarat att de skulle komma, ytterligare 600 personer vilka samtliga bereddes plats efter överläggning med politiker och ansvariga i Stadshuset. Intresset har aldrig varit så stort tidigare och vår analys är att den lag som trädde i kraft den 1 april 2015 och som säger att alla kommuner ska anordna en medborgarskapsceremoni för alla nya medborgare blivit känd genom media.

Även evenemangen Stockholms Kulturfestival och We are Sthlm överträffade satta effektmål

i form av att ha nått nya grupper och ökat intresset för Stockholms kulturliv

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal besök		850 000		600 000		2015
 Deltagande institutioner	125	105		105		2015

Nämndmål:

Stockholmarna och besökare har tillgång till och berörs av konst både på konsthallen Liljevalchs och i konstnärligt gestaltade offentliga rum runt om i staden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stockholmarna möter mångsidig, högkvalitativ gestaltning i offentliga rum både ute och inne. Den konstnärliga gestaltningen ska både roa och oroa samt kunna leda till reflektion. Liljevalchs konsthall – ger kulturell stimulans för en bred målgrupp av stockholmarna och gästande besökare med olika smakinriktningar.

Förväntat resultat

Mer konst i stadens offentliga rum, utomhus och inomhus. Stockholmarnas upplevelse stimulerande och utmanande offentliga rum mäts i bland annat medborgarundersökningen. Stockholms stads beställare liksom internationella och lokala utövare inom den offentliga konstens fält får större kunskap om verksamhetsområdet. Internationellt och nationellt verksamma aktörer inom offentlig konst får kunskap om Stockholms stads 1% -regel.

Analys

Liljevalchs konsthall satte i år nytt publikrekord för Vårsalongen 2015 med 90 537 besökare jämfört med 76 297 förra året. Framgången kan delvis förklaras av ”guldpengsreformen” med 10 kronor i entréavgift. Publikens engagemang har även fått genomslag i sociala media med 12 191 besök på Facebook vilket innebär en dubbling mot 2014.

Ung Vårsalong för gymnasieungdomar fick också bra genomslag i sociala media vilket lockade till 12 819 besök och 14 116 gilla-markeringar på Facebook.

Den tioårsjubilerande konstmässan Market som för andra året i rad hyrde in sig under en helg i april såg också en stor publik med 5 519 nöjda besökare.

Den 24 april öppnades en fotoutställning av Örjan Henriksson i skulpturhallen – ett projekt i samarbete med Micael Binfeldts stiftelse för uppmärksammande av förintelsen. Den lilla utställningen, som drog 2 130 besökare mot förväntade 1500, är nu på turné runt om i Sverige.

Sommarens Hertha Hillfon-utställning med den keramiska barnverkstaden var en publik och medial framgång. Utställningen lockade 33 171 besökare där även den nya audioguiden som möjliggjorts genom en privat donation kunde invigas.

Innan höstens stora modeutställning Utopian Bodies, sjösätts i skulpturhallen en liten

fotoutställning i samarbete med Situation Stockholm som firar 20 år.

Stockholm konst tog emot 20 nya konstuppdrag i samarbete med stadens förvaltningar och bolag vilket är 30 procent fler än 2014. Förutom uppdrag avseende konst för allmän plats, skolor och förskolor består sex uppdrag av engagerande och lokalt förankrade medborgarprojekt. Projektet Kolingsborg har under sommaren engagerat 10 konstnärer, en filmare, en musiker och två projektledare.

Under tertial 2 skedde fyra inköp av så kallade lösa verk till stadens konstsamling, för placering i stadens offentliga lokaler och verksamhetslokaler. Inalles under 2015 har inköpts 20 verk av 20 konstnärer, varav 10 kvinnor och 10 män.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal besök till Liljevalchs konsthall		123 523	111 500	111 500		2015

Nämndmål:

Stockholmare och besökare ska genom vår kommunikation och vårt goda bemötande välja och vilja återkomma till våra kulturverksamheter.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Vår kommunikation ska vara tydlig, lättillgänglig och finnas i de kanaler vi väljer utifrån syfte och mål. Vi ska ha ett medvetet förhållningssätt när det gäller mångfaldsfrågor i vår kommunikation. Kommunikationsinsatserna ska också bidra till att skapa angelägen kulturverksamhet genom att lyfta fram de effekter och de möjligheter som de skapar. Genom dialog och samtal med representanter ur målgrupperna får vi kunskaper för att kunna anpassa vår kommunikation.

Vårt bemötande i alla de tusentals möten som sker dagligen i våra verksamheter är den mest kraftfulla kommunikation vi har med våra olika målgrupper. Att bemötandet ska vara ”gott” är självklart, att vi också lyssnar, ställer öppna frågor och är intresserade av våra målgrupper gör att vi lär oss mer om dem och vad deras behov är.

Förväntat resultat

Vår kommunikation är tydlig och inkluderande och vårt bemötande skapar förutsättningar så att alla blir sedda och känner sig välkomna. Vårt bemötande sker på ett likabehandlande vis och därmed förebygger vi risk för diskriminering.

Analys

Kommunikation är ett löpande utvecklingsarbete. Arbetet med varumärkesstrategin för att spegla verksamheternas kreativitet och bredd pågår bl a med Kulturskolan och kring förvaltningens olika skyltar.

Kulturstrategiska staben prioriterar aktiviteter för att stärka kommunikationen angående

utvecklingsstödet där E-tjänsten och hemsidan är de viktigaste kanalerna. 29 % av aktörerna har också varit på Öppet hus och ser detta som ett bra forum för information och dialog.

Tillgängligheten hos Kulturskolans medarbetare har ökat i och med ökad möjlighet till snabbare kommunikation genom tillgång till egna datorer. Individuell hjälp erbjuds brukare som har svårt med språket eller inte har tillgång till dator.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Bemötandeguide	2014-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Stockholmarna läser, lär och reflekterar i en sammanhållen stad

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom riktade insatser för läsning, lärande och reflektion ska Stockholms stadsbibliotek bidra till stockholmarnas möjlighet att nå sin fulla potential i ett växande Stockholm, som riskerar att präglas av klyftor. I olika delar av staden, under olika delar av livet, har människor olika behov vilket ligger till grund för Stockholms stadsbiblioteks resurser och hur de prioriteras. Under 2015 prioriteras ytterstaden samt barn och unga. För det senare är Kultur i ögonhöjd, Stockholms stads program för barn och ungdomskultur är styrande.

Stockholms stadsbiblioteks övergripande nämndmål och förväntade resultat följs upp genom övergripande indikatorer men bryts också ner i tre åtaganden med egna tillhörande förväntade resultat och indikatorer.

Förväntat resultat

Stockholmarna använder Stockholms stadsbibliotek som en partner i sin vardag för läsande, lärande och reflektion. Detta bidrar till stockholmarnas möjlighet att nå sin fulla potential.

Analys

Stockholmarna får lästips om äldre och samtida litteratur och författarskap. Stockholmarna som deltar i Stadsbibliotekets program inspireras till läsande, lärande och reflexion

Inom Läsa-processen, en av SSB:s fyra huvudprocesser, kan det övergripande uppdraget kortfattat beskrivas som att driva, utveckla och samordna lässtimulerande och språkutvecklande verksamhet, utanför det formella lärandet, för alla målgrupper. Speciellt fokus ligger på verksamhet mot barn- och unga och i Läsa-uppdraget ligger också att utveckla biblioteksverksamheten för de äldre stockholmarna, som i många fall inte själva kan ta sig till biblioteket.

I SSB:s verksamhet förmedlas lästips på en rad olika sätt – från den vardagliga enkla skyltningen av nya böcker eller aktuella ämnen till större författarprogram, genom sociala medier, digitala skärmar samt de virtuella lästips som genom vårt digitala bibliotek förmedlas dygnet runt.

Som konkret exempel på verksamhet under perioden kan här årets ”Stockholm läser”-bok,

Ivar Lo-Johansson "Kungsgatan" nämnas. I "Stockholm-läser" deltar - på olika nivåer - alla enheter och målet här är att boken vid årets slut ska vara bland de fem mest utlånade inom SSB. Vid den senaste mätningen, omfattande perioden januari-augusti, var boken den överlägset mest utlånade fysiska vuxenboken på SSB med totalt 1291 lån. Detta - att en 70 år gammal titel - genom bibliotekens aktiviteter och program kan lyftas till halvårets mest lånade bok visar på den samlade kraften i SSB:s läsfrämjande verksamhet.

Det läsinspirerande arbetet sker såväl genom dessa samordnade gemensamma insatser, samordnade av Läsa-enheten, som genom lokala initiativ på enhetsnivå. Ett exempel från perioden på det sistnämnda är Järvaenhetens samarbete med Afrosvenska akademien - här lyfts svarta författare med rötter i Afrika och den afrikanska diasporan, texter och författarskap som annars sällan uppmärksammas i det kommersiella mediekretsloppet.

Ett annat exempel på bredden i SSB:s lästipsande arbete är Bibliotekspodden Solen, som produceras inom Stadsbiblioteket. Podden når ut till en ökad skara lyssnare och teman för podden under rapporteringsperioden har bl.a. varit bokcirklar, rasism och antirasism samt favoritböcker. Lyssnarna har möjlighet att ta del av samtalen när och var det passar dem, avsnitten är tillgängliga via bibliotekets hemsida samt på Soundcloud.com och Itunes.

Samtliga enheter har under rapporteringsperioden fortsatt att genomföra och utveckla programaktiviteter som inspirerar stockholmarnas läsande, lärande och reflexion och med låga trösklar för deltagande lyfter fram bibliotekens såväl nutida som dåtida författarskap.

Övergripande kan SSB:s samlade programverksamhet beskrivas som både bred och smal och med ett tydligt fokus på barn- och unga. Gemensamt för avdelningens enheter är vidare att program för vuxna övervägande arrangeras med samarbetspartners som t ex studieförbund, den lokala stadsdelsförvaltningen eller andra, ideella eller kommersiella aktörer som bokförlag.

På en mer konkret nivå ska från rapporteringsperioden "Litteratur X" speciellt lyftas fram. Detta fördjupningsarbete kring rasism och rasistiska stereotyper i litteraturen då och nu lanserades i mars och har under våren bestått av två delar: publika program på tre utvalda bibliotek – Kista, Stadsbiblioteket och PUNKTmedis – samt fortbildning för alla medarbetare inom SSB. Att Litteratur X är ett fördjupningsarbete snarare än en tematisk satsning innebär att det inte har ett avslut utan snarare har ambitionen av att vara startskottet för ett långsiktigt arbete och arbetssätt som sätter fokus på ett av folkbibliotekens uppdrag: att vara en arena för yttrandefrihet och demokrati.

Totalt genomfördes omkring 20 publika programaktiviteter under perioden 10 mars till 23 maj på de tre biblioteken. Programmen genomfördes i samverkan med enskilda författare och föreläsare, ideella föreningar, Stockholms universitet, Stockholmskällan m.fl.

Kompetensutvecklingen för medarbetarna bestod av en halvdag den 3 mars där Tobias Hübinette, forskare vid Mångkulturellt centrum, föreläste om rasismens historia och nutid, och litteraturvetaren Moa Mattis föreläste om rasismens historia i litteraturen.

Den utvärdering som internt gjorts av Litteratur X kan kort sammanfattas i att när det gäller de publika programmen så är bedömningen att samtliga program hållit hög kvalitet och haft en hög grad av relevans. Tyvärr var det vid några tillfällen relativt få personer i publiken. Totalt hade programserien 711 besök, vilket ger ett medeltal på 33 besökare per program.

De program som lockade flest besökare var de som var en del av våra redan etablerade serier

eller där en samverkanspart arbetat med marknadsföring eller där målgruppen var väldigt specifik.

Den interna kompetensutvecklingsdelen kan sammanfattas med att en majoritet av SSB:s medarbetare anser att medarbetardagen var mycket intressant, relevant och helt rätt i tiden mot bakgrund av övrig debatt i samhället. Arbetet med Litteratur X kommer att fortsätta under hösten med publika program på de tre scenerna samt fortsatt intern kompetensutveckling.

Den smala litteraturen – som lyriken – har under senare år hamnat allt mer i skymundan när det gäller bokmarknadens rent kommersiella kanaler. Det är därför viktigt att biblioteken här kan utgöra en alternativ arena, där det smala speciellt lyfts fram. Här kan det nu femåriga samarbetet mellan förlag och bibliotek, under konceptet ” Bibliotekets bokbazar” utgöra ett exempel på arbetsätt för att lyfta fram det smala. Under rapporteringsperioden har inom Bokbazaren 17 programpunkter genomförts vid Stadsbiblioteket samt Tranströmerbiblioteket. Någon kväll har programmet handlat om Gustaf Fröding, vilket dragit storpublik, andra kvällar har mindre förlag presenterat små men angelägna diktsamlingar.

Inom konceptet ryms också SSB:s öppna scen för poesi, vilken ger möjlighet för stockholmarna att själva komma och framföra sina dikter och träffa andra som också skriver. Det ger möjlighet för både vana och ovana läsare att pröva på formen, vidga sin förståelse för poesi samt inspireras till vidare läsning. Här ska också nämnas Poesimässan på Stadsbiblioteket i mars som arrangerades för andra året i rad. Sammantaget besöktes mässan helgen den 20-21 mars av närmare 500 personer i olika åldrar. Såväl poesiinsatta som poesinyfikna närvarade under samtal, uppläsningar och musikprogram. Inför årets poesimässa utökades pressarbetet med gott resultat: artiklar i SvD, DN och lokalpress samt ABC-inslag och en intervju i Sveriges Radio.

I SSB:s uppdrag ligger också att nå fler än de som redan besöker biblioteken. Ett exempel från perioden på konkreta arbetsätt här är ”Bibliotekets debutbar” i maj på Debaser/ Medborgarplatsen. Här framträdde tio debuterande författare inför drygt 100 personer. Debutbaren är en del av Läsa-processens utåtriktade arbete och här bedömer vi att vi når andra kategorier stockholmare än de som redan ser biblioteket som en självklar plats att besöka.

Ett annat fokus inom SSB är att i högre grad involvera våra användare och besökare i verksamheten. Ett exempel här är den kurs i att leda läsecirklar som under våren genomförts i samverkan mellan Läsa-enheten och Sture bibliotek och som riktade sig till användare som själva har eller vill dra igång en egen bokcirkel. Kursen hade stort söktryck och har fått goda utvärderingsresultat. Detta utvecklingsarbete kommer att tas vidare i samverkan med Regionbiblioteket och bokcirklar.se, ett samarbete mellan landets länsbibliotek.

De yngsta barnens språkutveckling stimuleras av Stockholms stadsbibliotek. Detta uppdrag inom Läsa-processen är inarbetat och har en lång tradition inom Stockholms bibliotek. SSB erbjuder idag en omfattande och geografiskt väl spridd verksamhet för de allra yngsta stockholmarna mellan 0-2 år och deras föräldrar – nu också som en del av stadens samlade lässatsning. Exempel på verksamhet för barn 0-2 år och deras vuxna som under perioden genomförts på flertalet bibliotek är babysång, rim och ramsor och marknadsföring gentemot alla nyblivna föräldrar i form av bokgåvan "De små barnens bok" – här når SSB mer än hälften av stadens nyblivna föräldrar.

Nytt för rapporteringsperioden är att SSB:s nya barnboksbusser i högre grad används som ett mobilt redskap för att också nå åldersgruppen 0-2 år. Under våren har bokbussen åkt till

öppna förskolor i ytterstaden. Bokbussen har i denna satsning samarbetat med det lokala biblioteket i respektive område. En mindre utvärdering har också gjorts genom en enkät – riktad till berörd personal på de öppna förskolorna. Några noteringar här är bl. a att föräldrarna ”... pratar mer om böcker..., till följd av era besök” samt ”bra att kunna låna böcker på andra modersmål”.

I arbetet mot de allra yngsta har SSB sedan länge samarbetat med stadsdelarnas BVC-mottagningar för att nå nyblivna föräldrar med information om barns språkutveckling och vilken roll de själva kan spela för att stimulera barnets språk. I flertalet stadsdelar fungerar bibliotekens samarbete med BVC bra. Från enheternas rapporter kan dock noteras att i flera stadsdelar har det inarbetade samarbetet med BVC försvårats, huvudsakligen på grund av omorganisationer och verksamhetsförändringar inom BVC-verksamheten. Denna tendens har varit skönjbar de senaste åren och en mer djupgående analys och kartläggning av BVC-verksamheten är därför önskvärd.

Barns och ungas kreativa läsande, skrivande och aktiva delaktighet i biblioteksverksamheten stimuleras av Stockholms stadsbibliotek. Den för organisationen gemensamma satsningen för denna målgrupp kallas internt för ”Eftermiddagsbiblioteket”. För att säkerställa en enhetlig verksamhet gentemot alla Stockholms 9-12-åringar har inom ramen för Lässsatsningen detta koncept utvecklats.

För Stadsbiblioteket, Tranströmerbiblioteket samt biblioteken i Kista, Husby, Tensta, Rinkeby, Farsta, Skärholmen och Bredäng gäller att man ska avsätta en särskild plats i biblioteket för målgruppen, anordna minst en programaktivitet varje lov samt ha någon typ av interaktivitet för målgruppen. Miniminivån för övriga bibliotek är att anordna minst ett program varje lov, eller aktivitet vid annat tillfälle. Varje enhet har ansvar för att följa upp arbetet i resp. tertialrapporter och verksamhetsberättelser men en samlad rapport av resultaten för eftermiddagsbiblioteksverksamheten inom hela SSB är planerad att genomföras i början av 2016. Verksamheten är inkluderande och bygger till stor del på aktiv dialog med målgruppen, barn i ”mellanåldern”.

Konkreta exempel från rapporteringsperioden på verksamhet inom Eftermiddagsbibliotekets” ramar är de helt fullteknade bok- och skrivarklubbar på Tranströmerbiblioteket samt den särskilda satsningen i ytterstaden, ”Hemliga skåpens sällskap”, som nu har drygt 200 såväl läsvana som läsovana barn som medlemmar, på olika bibliotek runt om i Stockholm.

Navet i SSB:s verksamhet för de lite äldre ungdomarna är PUNKTmedis, SSB:s renodlade ungdomsbibliotek med särskilt fokus på målgruppen ungdomar 13-19 år med intresse för läsning. Verksamheten bygger till stor del på dialog med målgruppen men har också en tydlig egen inriktning. Under våren har P.S. (Punktshow) utvecklat sin form och mött publiken också i Tensta. Kulturstipendiet ”Kulturstöd för unga” som i samarbete med kulturstrategiska staben är en kärnverksamhet på PUNKTmedis som coachar unga människor som vill genomföra sina drömprojekt inom det kulturområdet. Under våren har 15 ungdomar fått kulturstipendiet på sammanlagt 150 000 kronor. Därmed har PUNKTmedis sammanlagt förmedlat 1 734 200 kronor till ungdomars egna projekt sedan 2006.

Vidare kan från perioden rapporteras att ett pilotprojekt inletts, där barnboksbussen åker ut till fritidsklubbar i ytterstaden, för att nå barn på deras fritid. Två bibliotekarier har provat ett upplägg med bokprat/frågestund och boklån på fritidsklubben, och utvecklat formatet ytterligare utifrån gjorda erfarenheter. Projektet fortsätter som en del av bokbussens

verksamhet i höst, i samarbete med fler fritidsklubbar.

Stockholmare med svårighet att själva ta sig till biblioteket tar del av Stockholms stadsbiblioteks verksamhet i hemmet eller där de annars vistas. Att nå äldre som av olika anledningar har svårt att själva ta sig till biblioteket är en viktig uppgift för SSB – att stimulans och samvaro bidrar till ökad livskvalitet och hälsa är känt sedan länge. Det enhetsövergripande nätverk för medarbetare som jobbar med äldre som målgrupp har träffats vid två tillfällen under våren. Syftet med nätverksmötena är att lyfta goda erfarenheter, exempel och metoder. Centralt är att hitta former för att nå äldre i sammanhang utanför biblioteket, inte minst på de öppna träffpunkter som finns runtom i staden. En gemensam miniminivå för alla bibliotek vad gäller uppsökande arbete på träffpunkter är att minst en gång per år besöka dem för att erbjuda biblioteksinformation eller annan aktivitet som kan vara lämplig. För den som är långvarigt sjuk eller av annan anledning inte själv kan ta sig till biblioteket är Boken kommer en viktig service. Verksamheten har under rapporteringsperioden fortsatt i enlighet med verksamhetsplanen och når idag ca 300 äldre stockholmare. Vidare ska här nämnas att i dagsläget har SSB avtal kring biblioteksverksamhet med ett femtontal äldreboenden och det fleråriga metodutvecklingsprojektet ”SALUT”, som SSB driver i samverkan med Södermalms stadsdelsförvaltning, för verksamhetsutveckling inom såväl bibliotek- som äldreomsorg.

Under rapporteringsperioden har fokus i projektet legat på Kulltorps vård- och omsorgsboende. Projektledare har medverkat vid aktiviteter, hållit i workshops med personalen och projektet följs och utvärderas av Äldrecentrum.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel av Stockholms befolkning som besökt minst ett bibliotek under året	64 %	59 %	64 %	60 %		2015
Analys						
I den kundundersökning som genomförts under juni månad svarade 64 procent i Stockholms län att de besökt ett bibliotek det senaste året. Kundundersökningen genomfördes centralt via webbpanel och gav drygt 1000 svar.						
 Andel användare som inspireras att läsa när de besöker biblioteket, fysiskt eller digitalt		79 %		80 %		2015
 Andel stadsdelsförvaltningar där det pågår samarbete med förskolornas pedagoger och kulturombud	86 %		100 %	100 %		Tertial 2 2015
 Antal utlånade barnböcker	1 046 194		1 714 500	1 714 500		Tertial 2 2015
 Totalt antal besök på biblioteket.se och på Stockholms stadsbibliotek	6 310 621	9 455 552	9 545 000	9 454 000		Tertial 2 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Stockholmarna tolkar och omtolkar sin och stadens historia

 Uppfylls helt

Beskrivning

Staden är fylld av berättelser. Stadsmuseet, Medeltidsmuseet och Stockholms uppgift är att tillvarata och tillgängliggöra dessa berättelser. Avdelningen samlar, forskar, värnar, bevarar, beskriver, dokumenterar, engagerar, förargar, förtjusar, debatterar, inspirerar, lär, lyssnar och underhåller. Berättelserna får oss att minnas stadens historia. Berättelserna ger perspektiv på staden och livet i staden i vår egen tid. Genom att dokumentera dagens liv i staden skapas framtidens berättelser om Stockholm.

Förväntat resultat

Samarbetspartners och kunder som använder avdelningens kompetens upplever att de får ett professionellt och kunnigt bemötande.

Kunskapen om Stockholms historia och kulturarv ökar och finns i form av arkivalier, fotografiskt material, föremål och konstverk i museets arkiv, magasin och databaser.

Kunskapen tillgängliggörs i utställningar, programverksamhet och digitala medier.

Museisamlingen används med bibehållet historiskt, kulturhistoriskt och stockholms specifikt källvärde.

Fler stockholmare och andra med intresse för staden blir engagerade i Stockholms historia, kultur och nutid.

Publikationer och evenemang lockar många läsare och deltagare.

Analys

Museet har hittills under året deltagit i stadens planering bl.a. genom tidiga samråd om två planeringsunderlag som håller på att tas fram på Stadsbyggnadskontoret; *PM tydligare förhållningssätt till kulturmiljövårdens riksintressen* och *Stockholms landskap och stadsbyggnadskaraktärer* som ersätter den tidigare byggnadsordningen. Tidiga samråd gör att museet kan påverka och få med viktiga kulturhistoriska synpunkter samt att ett mer sammanvägt synsätt där även dessa frågor får ta plats finns i stadens olika planeringsunderlag.

8 ärenden som rör detaljplaner har tagits upp i kulturnämndens nyinrättade kulturmiljöutskott. Vid varje utskottsmöte har fördjupningar gjorts i bl.a. kulturhistorisk klassificering, adekvat lagstiftning inom kulturmiljöområdet samt platsbesök. Förvaltningens svar angående Nobel Center har ägnats stor uppmärksamhet i både regional, nationell och internationell press. Tillbyggnaden av Liljevalchs innebär att en ny detaljplan tas fram för både konsthallen och Blå Porten. Museet har i detta arbete tagit fram förslag till skyddsbestämmelser och genom att dessa uppfattas som relevanta och antas i plan kan kulturhistoriska värden bevaras och garanteras.

103 remisser rörande bygglov har hanterats. Ett flertal remisser rör exploatering med flerbostadshus på tomter med befintliga äldre enbostadshus. Detta innebär ofta att karaktären på ett enhetligt villområde förändras, vilket kan leda till att kulturhistoriska miljöer förändras så pass mycket att helheten förvanskas. Att dessa ärenden i hög grad remitteras till museet tyder på att stadsbyggnadskontoret ser problematiken och behöver stöd för den kulturhistoriska aspekten i dessa ärenden. 121 remisser rörande detaljplaner har hanterats. Ärendekategorin omfattar fastighetsplaner, detaljplaner och behovsbedömningar. Antalet ärenden har mer än fördubblats sedan samma period förra året. Det ökade byggandet i Stockholm syns således även i antalet inkomna ärenden. 209 statliga ärenden har hanterats. Ärendekategorin omfattar arkeologi, byggnadsminnen, kyrkor, statliga byggnadsminnen och statliga bidrag.

Under perioden har ett ställningstagande gjorts för Filmhuset på Gärdet som har bedömts ha ett synnerligen stort kulturhistoriskt värde. Klassificeringen är gjord med anledning av att byggnaden rustas upp och genomgår vissa ändringar. Klassificeringen upplevs som ett stöd för den fristående antikvarien och bidrar till att kulturhistoriska värden kan värnas. Ytterligare ett antal klassificeringar har gjorts på Södermalm med anledning av ny tunnelbanedragning som bl.a. kan komma att påverka bebyggelsen.

Museet har ett fortsatt samarbete med Stadsholmen, Kyrkogårdsförvaltningen och Fastighetskontoret i syfte att bidra med expertstöd i kulturhistoriska frågor. Avstämningsmöten inför årets arbete har genomförts både med Stadsholmen och med Kyrkogårdsförvaltningen. Båda parterna anger att de är nöjda med samarbetet och kvalitet på museets arbete. En särskild information har getts till Fastighetskontorets personal med anledning av att museet uppfattat att museets olika roller är otydliga för Fastighetskontoret. Efter informationen har Fastighetskontoret i större utsträckning tagit hjälp av museet för antikvarisk rådgivning i ombyggnadsprojekt m.m.

Från den 1/1 har Medeltidsmuseet fri entré. Det har resulterat i att besökssiffrorna har ökat med över 43 000 besökare fler de första 8 månaderna, dvs en ökning med 62 % och butiken har ökat sina försäljningssiffror med dryga 200 000, en ökning med 49 % . Men ökningen kan också bero på att Stadsmuseet nu har stängt och på fortsatt fina omdömen på t ex Trip Advisor:

"Som museum är detta ett av de bästa jag har besökt. Spännande, tydligt, informativt och trevligt. Allt känns väldigt nära och verkligt, speciellt i de jämförelser som görs med modern tid.

Även de nyaste utgrävningarna, vid Södermalmstorg, finns representerade här. Barn som vuxen, passar alla...också är det gratis.. ;-)" Besökare aug 2015.

Under perioden öppnade tre nya utställningar på Medeltidsmuseet; *Slussen under ytan* Under förberedelserna för nya Slussen har arkeologerna grävt fram föremål som gör att Stockholms historia måste skrivas om. Fyndmaterialet från den arkeologiska undersökningen visar att den materiella standarden är lika bra på den södra malmen som innanför stadsmuren. Undersökningen visar också att det funnits en planlagd bebyggelse på Södermalm som är mycket äldre än vad vi tidigare har trott. En generation efter att Stockholm grundades har vi en förstad vilket är unikt för Sverige vid denna tid. I den nya utställningen får besökarna se de nya fynden och uppleva platsens historia. I samarbete med Bonnier Carlsen förlag visas illustrationerna till en ny barnbok *Familjen Ratzbergers guide till Gamla Stan*. Stadsmuseet

öppnade en C/O-utställning. Fotoutställningen är en del av projektet ”På väg”. Projektet startade i museets vilja att diskutera frågor om hem och tillhörighet. Utgångspunkten var ensamkommande ungdomars egna berättelser om sitt vardagsliv i Stockholm idag.

Stadsmuseet åtar sig att arbeta för att såväl dagens Stockholmare som framtida generationer har en fördjupad förståelse för stadens historia och dess relation till den tid vi lever i. För att bidra till detta samarbetar avdelningen på många olika sätt för att samla in, bevara, bearbeta och analysera spår från olika tider och från samtiden. I samarbetet med andra förvaltningar, bolag och institutioner bidrar avdelningen med kunskapsunderlag som bidrar till att detta mål uppfylls. Samarbeten leder också till en varierad och flerdimensionell stockholmshistoria skapas. Inför Slakthusområdets förestående omvandling initierade Kulturförvaltningen 2014 en kulturlivsundersökning där Stadsmuseet bidragit med en etnologisk intervjuundersökning. Undersökningar om kultur finns sällan eller aldrig med i planeringsunderlag, och därför är resultatet av kulturlivsundersökningen tänkt att användas som ett redskap för stadens förvaltningar i den fortsatta projekteringen av Slakthusområdet. Undersökningen kombinerar kvantitativ och kvalitativ metod, och resultatet blir ett kunskapsunderlag som i kartor, bilder och berättelser visar dels det kulturliv som finns på platsen idag, dels visioner om ett framtida kulturliv. Projektet kan också betraktas som ett utvecklingsarbete med tanke på att avdelningens etnologiska kompetens kan efterfrågas i fler sammanhang där breda kunskapsunderlag inför planering av stadsmiljöer efterfrågas.

Parallellt med kulturlivsundersökningen har bebyggelsehistoriska inventeringar gjorts av flera blåklassificerade hus på Slakthusområdet. Under året har den första av totalt två delar färdigställts för hus inom fastigheten Johanneshov 1:1. Arbetet har utformats så att det utgör ett kunskapsunderlag som kan ligga till grund för kommande kulturhistoriska överväganden samt för eventuellt kommande vårdprogram för bebyggelsen. Rapporten är rikt illustrerat med nytagna fotografier och illustrationer som på ett tydligt sätt visualiserar bebyggelsens kulturhistoriska värden och kvaliteter.

Projektet *Den äldsta muren* slutfördes under perioden. Ett kunskapsunderlag om den äldsta muren i Gamla stan och bebyggelsen i murens förmodade sträckning är utarbetat med ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen i Stockholms län. Den äldsta stadsmuren, väl belagd i de skriftliga källorna, har löpt i branten längs Prästgatan, Baggensgatan och Bollhusgränd. Intressant nog har dock några fysiska spår har aldrig med säkerhet har kunnat beläggas, vare sig arkeologiskt eller i de stående byggnaderna. Projektets resultat är publicerat i Stadsmuseets rapporter och har även bearbetats till en populärvetenskaplig artikel som ingår i Samfundet S:t Eriks årsbok 2015 som har temat Gamla stan. Projektet ingår i en serie arbete där äldre byggnadsarkeologiska och arkeologiska dokumentationer sammanställs och flera fall kompletteras med nya uppmätningar. Syftet är att ge kulturmiljövården säkrare kunskapsunderlag vid handläggning, göra materialet tillgängligt för forskning och att sprida kunskap genom utställningar, föredrag och populärvetenskapliga artiklar.

Ett annat samarbete är *Vem är Svensk?* om började som en förfrågan från Unga Klara och Stadsbiblioteket till Stadsmuseet sommaren 2014 att hjälpa dem ta fram en frågelista till en pjäs om Sveriges rasistiska historia (som senare blev pjäsen X med premiär 7 mars 2015). Eftersom ämnet bedömdes för komplext att svara på i enkätform bestämdes att genomföra ett antal intervjuer på temat rasism och svenskhet. Utgångspunkten var att det är ett ämne som diskuteras flitigt och att det är intressant att ta reda på vad Stockholmare tycker och tänker om detta. En intervjuundersökning har genomförts fyra personer har lämnat in skriftliga

berättelser. Projektet förgrenade sig efterhand, via en engagerad bibliotekarie i Skärholmen kom elever på Röda Korsets Folkhögskola att intervjuas. Ämnet var känsligt och inte lätt att diskutera, hos många av intervjupersonerna fanns en hög grad av medvetenhet om den egna identiteten som ”privilegerad”. I andra fall verkade intervjun fungera som ett maktinstrument på så vis att intervjupersonen (som i dessa fall var född i ett annat land än Sverige) kan ha uppfattat intervjun som ett test på sin egen ”svenskhet”. I ett fall hände det att en person uppträdde hotfullt och uttryckte direkt rasistiska åsikter, vilket också väckte frågor om säkerhet i samband med intervjuande. Trots detta var den vanligaste intervjupersonen en individ med ambition att verka för ett inkluderande och öppet samhälle. I nästan alla intervjuer togs Sverigedemokraterna upp på ett eller annat vis, det var som att ämnet rasism och svenskhet inte kunde diskuteras utan att de kom på tal. Affischrubriken ”Vem är svensk?” väckte reaktioner och provocerade, flera blev irriterade över ”besattheten” att prata om vem som är svensk och vem inte. Huvudparten av intervjuerna har transkriberats och skickats till Stadsbiblioteket för användning i programverksamhet och publicering på Stockholmskällan. Intervjuerna kommer under hösten att arkivläggas.

Under våren har sex stycken fotoworkshops ägt rum med två olika grupper. I den ena gruppen arbetade ungdomarna med att fotografera sin vardag och att samtala om bilderna enligt den metod som har utarbetats under projektets gång. Vid tre tillfällen integrerades avdelningens övriga verksamhet i arbetet, genom besök och guidad tur i två av museilägenheterna med syfte att ge ungdomarna ett sammanhang för sitt eget dokumentationsarbete. Genom att beskriva hur viktiga föremål, fotografier, minnen och berättelser om det som varit är tydliggjordes att ungdomarnas berättelser blir en del av Stockholms historia. Den andra gruppen avslutade sitt dokumentationsarbete och arbetade under perioden med att välja ut bilder och texter till en utställning som sedan visades på Medeltidsmuseet. Utställningen hade en välbesökt vernissage och betydde dessutom mycket för ungdomarna. Projektmedarbetarna har dessutom fortsatt att fortsatta träffa två av deltagarna från den tidigare pilotgruppen som har fortsatt att fotografera för att för att prata om deras nytagna bilder. Detta innebär en fördjupning av dokumentationsarbetet.

På uppdrag av exploateringskontoret har en kulturhistorisk och arkeologisk förstudie av Älvsjöskogen tagit fram. Syftet är att öka kunskapen om fornlämningarna och kulturlandskapet inom det området som skall bli natur- och kulturresevat. Arbetet har omfattat arkivgenomgång, kartografiska studier och rektifiering av äldre kartor. Området har inventerats för att beskriva kulturlandskapet, besiktiga fornlämningar och kulturhistoriska lämningar. Förstudien avsåg även att undersöka om det fanns oregistrerade fornlämningar i området och i så fall mäta in dessa. Lämningar och landskap har fotograferats. Älvsjöskogen är höglänt med goda möjligheter att påträffa stenåldersbosättningar. En stenåldersexpert anlätades för att göra en specialinventering med målsättning att söka efter lämpliga lägen för stenåldersbosättningar inom reservatet. De hittade en boplats och utpekade ett 10-tal lämpliga platser för stenåldersbosättningar i området. Resultaten av förstudien publiceras Stads museet rapporterar.

Utvecklingen av mallen för vårdprogrammen har fortsatt parallellt med arbetet med inventeringar och framtagning av vårdprogram för bebyggelsen på Sturehovs slott, Kista gård och Oscarsteatern. Arbetet med en ny form för vårdprogram har visat sig vara lite komplicerat då vi har delat upp produkten i en digital del och en del vars slutprodukt är en tryckt rapport. Den digitala delen motsvarar den detaljerade nulägesbeskrivningen i museets tidigare

inventeringar medan den tryckta delen innehåller historik, översiktlig nulägesbeskrivning samt beskrivningar av kulturhistoriskt värde och målet med förvaltningen av fastigheten. Men historik och kulturhistoriskt värde finns även med som kortfattad information i den detaljerade nulägesbeskrivningen och det som varit mer tidsödande än förutsett i de första vårdprogram som vi nu tar fram är att se till att det finns rätt, logisk och konsistent information i båda delarna, utan att det blir tröttsamma upprepningar. Informationen ska vara tillgänglig och lätt att hitta och rätt information ska vara knuten till rätt del i dokumentet. Det har även kommit att handla om att gnugga vissa formuleringar som kommer att användas mer eller mindre som standardformuleringar i vårdprogrammen.

Inför den förstudie som ska göras av Gamla krematoriet på Skogskyrkogården gör museet en kulturhistorisk karakterisering som ett antikvariskt kunskapsunderlag för att klarlägga Skogskrematoriets kulturhistoriska värden inför framtida renoveringar. Rapporten består av en byggnadshistorik med äldre bilder samt en beskrivning av anläggningen i nuläget som illustreras med nytagna fotografier. Mot bakgrund av detta skapades en karakterisering som tar upp värdefulla delar och karaktärsdrag. Arbetet har givit en inblick i kremeringens historia och framväxt samt dess behov av iscensättning och rumsprogram för att skapa förståelse för det ”nya” gravskicket. Ur detta växte Skogskrematoriet som en starkt driftcentrerad arkitektonisk gestalt, utan traditionell kyrklig karaktär, formgiven av Gunnar Asplund.

Under perioden har murverksdokumentation av fasader på Scheering Rosenhanes palats på Riddarholmen och på Katarinabacken 1 på Södermalm skett. Vid en ombyggnad av ett mindre hus inom Barnängens fabrik, Södermalm, har murverket dokumenterats invändigt. Dessutom har tre äldre källare som påträffats av Arkeologikonsult vid en undersökning i centrala Norrköping dokumenterats.

Den arkeologiska verksamheten präglas av förberedelserna inför ombyggnaden av Slussen. Resultaten från de arkeologiska förundersökningarna i form av schaktkontroll som utförts på bl a Skeppsbron, Hornsgatan, Götgatan och vid Järngraven är under sammanställning. En av arkeologerna har arbetat med den arkeologiska slutundersökningen på Södermalmstorg på uppdrag av Arkeologikonsult AB. Undersökningen har gett nya perspektiv på det tidiga Stockholms bebyggelse och ligger till grund för utställningen Slussen – under ytan som visas på Medeltidsmuseet. De arkeologiska arbetena vid Kungsholmsfattighus och på Södra stadshusets torg är avrapporterade och publicerade i Digitala stadsmuseet.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Besökarnas upplevelse		80 %		100 %		2015
 Besöksantal i museiverksamheten		287 476		125 000		2015
 Besöksantal på museiverksamhetens webbar		302 323		300 000		2015

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

● Uppfylls helt

Analys

Kulturförvaltningen rekryterar en upphandlare med lämplig kompetens.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår		100 %		100 %	tas fram av nämnd/styrelse	2015

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

	Justerad VP 2015	Utfall T2	Därav kapitalkostnad	Andel av VP	Prognos 2015
Kostnader	978,0	645,1	6,9	66,0 %	980,0
Intäkter	-115,5	-80,0	0,0	69,3 %	-115,5
SUMMA	862,5	565,2	76,9	65,5 %	864,5

Den ekonomiska prognosen i tertialrapport 2 visar på en budget i balans. Rak förbrukning för perioden är 67 % och förbrukat är ca 65 %. Förbrukningen följer plan genom att en stor del av bidragen betalats ut under årets första månader och är därmed kostnadsdrivande.

Förvaltningen beräknar i sin prognos en ökad kostnad för driftorganisationen inom evenemangsavdelningen för Evenemangsplats Kungsträdgården med 2,0 mnkr avseende oktober – december 2015. Medlen begärs justerade i enlighet med KF-beslut under rubriken Budgetjusteringar här nedan.

Den ekonomiska prognosen i övrigt visar på en budget i balans.

Avdelningarnas resultat och prognos

Kulturförvaltningens avdelningar har under perioden följt budget och prognosen för året är ett plus minus noll resultat för förvaltningen.

Driftverksamhet (Mnkr netto)	Justerad VP 2015	Utfall T2	Varav kapitalkostnad	Andel av VP	Prognos 2015
Förvaltningsledning/ staber	33,5	19,0	0,1	57 %	33,5
Förvaltningsgemensamt	23,8	8,5		36 %	23,8
Kulturår barn och unga	11,0	10,1		92 %	11,0

Driftverksamhet (Mnkr netto)	Justerad VP 2015	Utfall T2	Varav kapitalkostnad	Andel av VP	Prognos 2015
Evenemang	25,5	20,6		81 %	27,5
Kulturstrategiska staben	201,3	148,9		74 %	201,3
<i>Varav stödformer*</i>	<i>186,8</i>	<i>139,6</i>		<i>75 %</i>	<i>186,8</i>
Liljevalchs konsthall/ Stockholm konst	30,98	16,9	1,0	55 %	30,98
Kulturskolan	148,4	96,5	0,7	65 %	148,4
Ei Sistema	10,1	6,1		60 %	10,1
Stadsmuseet	70,6	48,9	1,1	69 %	70,6
Stadsbiblioteket	293,9	189,7	0,2	65 %	293,9
<i>Varav Biblioteksutveckling</i>	<i>13,5</i>	<i>6,7</i>	<i>3,8</i>	<i>50 %</i>	<i>13,5</i>
SUMMA	862,5	565,2	7,0	66 %	864,5

*Från i år är det obligatoriskt för alla förvaltningar att upprätta månadsbokslut och periodisera väsentliga belopp. Utfallet för perioden innehåller periodiseringar vilket medför att intäkter och kostnader hamnar i rätt period/månad i bokföringen, vilket ger ett mer rättvisande resultat. Kultur- och verksamhetstöd är till stor del utbetalda men periodiserade över hela verksamhetsåret. Faktiskt utbetalt stöd i augusti för alla stödformer är 171,2 mnkr motsvarande 92 % av budget.

Resultatenheter

Kulturförvaltningen har inga resultatenheter.

Investeringar

Investeringar (Mnkr netto)	Justerad VP 2015	Utfall T2	Andel av VP	Prognos 2015	Avvikelse
Stockholm konst	0,6	0,2	35 %	0,6	0,0
Bibliotek i rörelse	14,7	0,2	2 %	10,9	3,8
Vård av fontän och skulpturer	0,7	0,1	20 %	1,3	-0,6
Ombyggnad Stadsmuseet	31,5	0,7	13 %	3,7	27,8
Kulturskolan	2,8	1,8	64 %	2,8	0,0
Stadsmuseet maskiner och inventarier	0,7	0,4	63 %	0,7	0,0
Energieffektiviseringar	1,0	0,1	9 %	1,0	0,0
Kungsträdgården	0,2	0,0	0 %	0,2	0,0
Övriga investeringar	0,3	0,0	0 %	0,0	0,3
SUMMA	52,5	3,6	7 %	21,2	31,3

Kulturförvaltningen har i reviderad budget för 2015 tilldelats en sammanlagd investeringsram om 52,5 mnkr. Långsiktig investeringsplan utgör 6,3 mnkr som fördelats på avdelningarna. I investeringsplanen ingår 14,7 mnkr för biblioteksutveckling samt 31,5 mnkr för Stadsmuseets ombyggnation. Prognosen för Stadsmuseets inventeringar är att medlen inte kommer att förbrukas fullt ut under 2015. Resterande kostnader kommer i samband med att den nya utställningen färdigställs. Kostnaderna för vård av fontäner och skulpturer kommer att överskrida budget vilket klaras inom ram för övriga investeringar.

I samband med verksamhetsberättelsen för 2014 begärde förvaltningen en budgetjustering med dels 25,0 mnkr för ombyggnation och ny basutställning vid Stockholms Stadsmuseum dels 5,1 mnkr för biblioteksutveckling som inte hade förbrukats 2014. Budgetjusteringen godkändes. Investeringsbudgeten har därmed ökat från 22,4 till 52,5 mnkr jämfört med verksamhetsplanen.

Ansökan om tillgänglighetsinvesteringar

I stadens centrala medelreserv för 2015 är medel avsatta för tillgänglighetsinvesteringar. Medlen är avsedda att användas för slutförande av tidigare planerade projekt eller av andra skäl åtgärda brister som inte kan rymmas inom nämndens ordinarie investeringsbudget. Förvaltningen föreslår att kulturnämnden ansöker om tillgänglighetsmedel på 2,3 mnkr. Åtgärder och kostnader framgår av nedanstående tabell och investeringarna rymms inte inom förvaltningens ordinarie budget.

Behov av tillgänglighetsåtgärder i kulturförvaltningens verksamheter

Kulturförvaltningen har inventerat de allra nödvändigaste insatserna inom förvaltningens verksamheter för tillgänglighetsåtgärder. Utgångspunkten är att åtgärderna ska kunna genomföras under 2015 och att dessa bör vara generellt genomförbara inom förvaltningens främst publika verksamhet som når en bred målgrupp. Åtgärderna planeras i stadens lokaler eller för externa lokaler som hyresgäst Anpassning inom ansvaret för inre underhåll enligt hyresavtal.

Åtgärd	Motivering	Tidplan	Lokal	Kostnad	Motiv till åtgärd i lokal som inte hyrs inom staden	Hyresvärd
Dörrautomatik, dvs. dörröppnare med armbågskontakter på alla RWC samt entrédörrar.	Ökad tillgänglighet för besökare med fysisk funktionsnedsättning.	Hösten 2015	35 prioriterade bibliotek	1 050 000 kr	Hyresgäst Anpassning inom ansvaret för inre underhåll enligt hyresavtal	Staden och privat
Ledstråk i golv	För synskadade för att hitta fram till infodiskarna från entré.	Hösten 2015	35 prioriterade bibliotek	875 000 kr	Hyresgäst Anpassning inom ansvaret för inre underhåll enligt hyresavtal	Staden och privat
Kontrastmålning – för att underlätta för synskadade att hitta dörrar.	För att underlätta för synskadade att hitta dörrar.	Hösten 2015	Samtliga bibliotek	200 000 kr	Hyresgäst Anpassning inom ansvaret för inre underhåll enligt hyresavtal	Staden och privat
Ny handikapphiss	Stort behov att byta	Hösten	Kulturskolan	150 000 kr	Hyresgäst Anpassning	FastPartner

Åtgärd	Motivering	Tidplan	Lokal	Kostnad	Motiv till åtgärd i lokal som inte hyrs inom staden	Hyresvärd
i Bredäng.	hissen som inte fungerar	2015	i Bredäng		inom ansvaret för inre underhåll enligt hyresavtal	Bredäng.
			SUMMA	2 275 000 kr		

Betydande projekt som inte är investeringar

Stadsmuseet

Stadsmuseet stängde i januari för att möjliggöra den genomgripande renovering och ombyggnad som beslutat av KF i juni 2014. Stadsmuseet öppnar igen 2017.

Till- och ombyggnation av Liljevalchs konsthall

Projektet delas in i två delar. Dels en tillbyggnad med konsthall dels en renovering och underhåll av den befintliga konsthallen. Genomförandebeslut förväntas fattas i oktober. Förutsatt beslut planeras att Liljevalchs stänger i februari 2016 för grundförstärkning samt om- och tillbyggnad. Verksamheten kommer att ske på andra platser i Stockholm.

Projekt Förnyat Stadsbibliotek

Projektet omfattar fastigheten Spelbomskan 16 bestående av Asplundhuset, Annexet med Internationella biblioteket och basarerna inklusive terrasserna. Arbetet har under perioden varit inriktat på att tillsammans med fastighetskontoret förbereda handlingar inför ett inriktningsbeslut. Beslutet förväntas fattas i oktober.

Upprustning och utveckling av Medborgarhuset

Inriktningsbeslut beslutades av fastighetsnämnden, idrottsnämnden och kulturnämnden i februari. Underlag för genomförandebeslut tas fram under hösten 2015.

Omslutningsförändringar

Intäktsutvecklingen resten av året är svårprognostiserad beroende bl a på att Kulturskolan ännu inte fakturerat för höstterminen och att effekten av avgiftssänkningen är svår att förutse. Gestaltungsprojekt tillkommer med ökade intäkter inom Stockholm konst medan andra intäkter inom förvaltningen som t ex bidrag och avgifter riskerar att bli lägre än tidigare prognos. Förvaltningen begär därför ingen ytterligare omslutningsförändring i tertialrapport 2.

Budgetjusteringar

Kommunfullmäktige beslutade om ändrat reglemente för kulturnämnden för Evenemangsplats Kungsträdgården vid sitt sammanträde 2015-06-15. Beslutet innebär att en ny driftorganisation bildas vid kulturförvaltningen den 1 oktober 2015 inför övertagandet av verksamheten vid årsskiftet. Enligt utlåtandet beräknas en ökad kostnad för driftorganisationen inom Evenemangsavdelningen med 1,988 mnkr avseende oktober – december 2015. Förvaltningen begär därför en budgetjustering med 2,0 mnkr.

För att uppnå stadens uppsatta mål om god tillgänglighet söker förvaltningen ytterligare investeringsmedel för tillgänglighetsåtgärder i kulturförvaltningens verksamheter samt i

samlingslokaler och hemgårdars lokaler enligt redovisning under rubriken Investeringar. Kulturförvaltningen begär därför en budgetjustering av investeringsmedel om 2,3 mnkr.

Analys av balansräkning

Balansräkning (Mnkr)	IB 2015	2015-08-31	Förändring
Anläggningstillgångar	42,0	39,0	-3,0
Omsättningstillgångar	155,4	98,0	-57,4
Summa tillgångar	197,4	137,0	-60,4
Eget kapital	-97,9	-84,9	13,0
Långfristiga skulder	-0,0	0,0	0,0
Kortfristiga skulder	-99,5	-52,1	47,4
Summa skulder	-197,4	-137,0	60,3
SUMMA	0	0	0

Förvaltningen har gjort nödvändiga avstämningar och periodiseringar och i övrigt följt givna anvisningar för bokslutsarbetet för att kunna ge en rättvisande bild av delårsbokslut per 2015-08-31. Som lägsta gräns för periodiseringar av upplupna kostnader har satts 100 tkr.

Under perioden har värdet av förvaltningens anläggningstillgångar minskat med ca 3,0 mnkr.

Omsättningstillgångar har minskat med ca 57,4 mnkr. Detta beror på att förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat med 90,1 mnkr.

Minskningen beror på att i 2015 års ingående balans finns första kvartalets hyresfakturor på konto för förutbetalda kostnader.

Kortfristiga skulder har minskat med 47,4 mnkr beroende på att leverantörsskulder har minskat med 40,2 mnkr i jämförelse med ingående balans 2015. Upplupna kostnader har minskat med 11,8 mnkr. Detta beror på att i 2015 års ingående balans finns upplupna kostnader för Familjebostäder 4,0 mnkr, Elib AB e-böcker 2,0 mnkr och upprustningen av Enskede bibliotek 3,9 mnkr.

Upplupna löner och sociala avgifter har ökat i jämförelse med ingående balans 2015 med 1,1 mnkr. Ökningen beror på att Kulturfestivalens löner för uppdragstagare betalas ut i september 2015.

Förutbetalda intäkter har minskat med 1,2 mnkr. i jämförelse med ingående balans 2015.

Förändringen för balansräkningen påverkas även av ingående moms med belopp 40,1 mnkr och utgående moms med belopp 4,6 mnkr. Momsbeloppen finns inte i ingående balans för 2015.

Synpunkter och klagomål

Kulturförvaltningens avdelningar arbetar efter rutiner som är kopplade till kvalitetsgarantierna. Synpunkter och klagomål besvaras generellt genom att avdelningarna dels lämnar besked inom tre dagar från att dessa mottagits, dels att synpunkterna/klagomålen

besvaras inom två veckor. Synpunkter beaktas och förslag tas till vara för förbättringar. Klagomål åtgärdas om möjligt omedelbart, annars redovisas och diskuteras frågorna på APT och chefsmöten, för att undersöka hur bristerna kan åtgärdas.

Kulturstrategiska staben har inte tagit emot några klagomål. Ett antal synpunkter har inkommit gällande Kulans nya bokningssystem vilka har hanterats av Kulturdirekt, kulturförvaltningens support för frågor gällande Kulans bokningssystem, och/eller av förvaltningens egna handläggare.

Liljevalchs redovisar ca 341 synpunkter i sin gästbok under Vårsalongen varav 31 % av positiva och 1 % negativ och 85 % neutrala. Utställningen Örjan Henriksson redovisar positiva kommentarer om att utställningen är viktig och Hertha Hillfon redovisar endast positiva kommentarer om utställning och barnverkstad.

Vid Kulturskolan Stockholm handlar de flesta 50-talet synpunkterna och klagomålen om verksamhetsfrågor som kursutbud och kursinnehåll. Kulturskolan har under våren haft en hel del klagomål på att det är svårt för personer som inte har tillgång till IT har svårt att anmäla sig. Det har även funnits klagomål på kursverksamhet, där elever haft förväntningar som inte stämmer överens med kurserbjudanden och arbetsprocesser. Även beröm för bemötande har framförts bl.a. i samband med Öppet hus och lärare får positiv återkoppling av nöjda elever och föräldrar. Andra klagomål har rört inställda lektioner, dels att föräldrar inte nåtts av beskedet, och en oro över att eleverna inte fått garanterat antal gånger. Ett fåtal klagomål och synpunkter har rört sig om missnöje med att grupperna har haft olika vikarier, byte av lärare och att ämnet gitarr saknas i Årsta. En åtgärd till hösten är att starta gitarrkurser i Årsta igen. De synpunkter och klagomål som framförs till kommunikationsenheten handlar i första hand om bokningsförfarandet i e-tjänsten.

Stockholms stadsbibliotek dialog sker huvudsakligen genom en mängd dagliga samtal mellan bibliotekspersonal och användare där det tas emot olika inköpsförslag och där majoriteten av dessa förslag blir inköpta. Förutom alla inköpsförslag har 544 positiva och negativ synpunkter registrerats. Att bibliotekets verksamhet berör stockholmarna visas av alla synpunkter som lämnas rörande detta område. Synpunkterna varierar allt ifrån önskemål om olika temaskyltningar eller fler böcker i specifika ämnen till hur lokalen är möblerad, ljudnivå och i viss mån öppettider. Inte minst vårens debatt kring ljudnivån på biblioteken avspeglar sig i ett antal synpunkter. Flera av synpunkterna ger även beröm till biblioteken och under tertial 2 har det inkommit väldigt få synpunkter rörande bibliotekens öppettider. De problem Stockholms stadsbibliotek brottats med rörande de publika datorerna visar sig i antal inkomna klagomål i området teknik. De insatser som görs för att komma tillrätta med de felaktigheter som finns ska förhoppningsvis lösa problemet och att detta då kommer att avspeglar sig i färre klagomål framöver. *Synpunktshantering riktad till barn.* Samtliga bibliotek har fått eller kommer att få "Vad tycker du-väggar" som riktar sig till barn 9-12 år. Inköpsförslag eller synpunkter som barnen lämnar tas om hand och återkoppling görs om en viss bok köps in eller vid mer allmänna förslag kring ämnen meddelas att förslaget mottagits och dessutom ges olika lästips på böcker biblioteket har som matchar ämnet.

Till Stockholms stadsmuseum med Medeltidsmuseet har 16 st positiva och negativa synpunkter inkommit gällande främst information och specifika aktiviteter.

Under perioden har sammanlagt ca 670 synpunkter och klagomål registrerats (Kulturskolan, Stadsmuseet med Medeltidsmuseet och Stockholms stadsbibliotek) som fördelas enligt

följande:

Område	Antal	%
Avgifter	10	3 %
Bemötande	44	7 %
Information	74	11 %
Lokaler/säkerhet	95	14 %
Aktiviteter	58	9 %
Teknik	86	13 %
Tillgänglighet	14	2 %
Verksamhet/öppethållande	271	40 %
Övrigt	18	3 %
Summa	670	100 %